

1910. JULIUS 1.

# ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLIX. ÉVF.

KÖZLÖNYE

13. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. \* Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék.

(Telefon: 37—22.)

## Észleletek a homoki erdőkben és gyümölcsösökben.

Irta: *Kiss Ferencz* m. kir. erdőtanácsos.

A folyó év első négy hónapja az időjárást illetőleg a kivételesség bélyegét hordja magán. Szegeden januárban +4, februárban +5·8 és márczius hóban +2 C<sup>0</sup>-kal volt nagyobb a hőmérsék az átlagosnál. Mig a téli hónapok szokatlan hőemelkedéssel zárultak le, addig április, mely az alvó természetet van hivatva újra ébreszteni, szokatlan sok fagyos éjszakát hozott. Különösen bővelkedett azonban hideg éjszakákban e hónapnak az utolsó fele.

Ezen rendetlen időjárás eredményezte, hogy mig a mult évben a fehérynárfa magja csak május hó 12-én volt elvethető, ez évben már április hó 29-én kezdett az érett mag a levegőben röpködni. Viszont a termés a virágzás alkalmával ismétlődő kései fagyok miatt alig 25<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-a volt a mult évinek.

Legrombolóbb hatása volt azonban az ápril hó 24-én reggelre bekövetkezett hősülyedésnek, amidőn Szegeden a meteorológiai állomás a reggeli órákban csak +0·4 fokot jelzett; tekintetbe véve, hogy az állomásnál jelzett és a külső hőmérsék között legalább

2 fok különbség szokott lenni, nem voltak meglepők reám a külterületen észlelt fagykárak.

Ezen a napon a 2—8 éves akácok a földtől mintegy 3 méter magasságig mind elfagytak, ugyszintén elfagyott az eperfa, kisebb mértékben a tölgy; ellenben a 120 és 50—60 cm magas akác- és az őszi akácültetésekben fagykár csak elvétve egyenként volt észlelhető, ami az illető egyedek kisebb ellenállóképességének tudható be.

Ez a jelenség talán hihetetlennek tűnik fel, mert hiszen a hideg levegő az alsó rétegekbe huzódik le, másrészt a nagyobb erdőben melegebbnek kellene lenni a talaj feletti légrétegnek. Ez az elméletnek látszólag ellentmondó tény magamat is gondolkodóba ejtett, de a behatóbb vizsgálat azonnal világosságot derített az észlelt jelenségre.

Az egyéves és őszi ültetésű akácok talaja ugyanis, múlt évben kapálva, illetve az utóbbi az őszszel felszántva lévén, teljesen csupaszon áll; az őszi és téli esők, valamint a szelek kiegyengették, úgy hogy az adott helyzetben a legcsekélyebb felülettel birt, már pedig tudjuk, hogy minél kisebb a felület, annál kisebb a kisugárzás s ennek folytán a lehülés; másrészt a füvekkel, gyomokkal be nem árnyékolás talaj nappal jobban melegedvén fel, éjjel kevésbé hülhet le a felette lévő levegő.

A kétéves s azon felüli akácok már nem részesülvén ilyen ápolásban, azok talaja gyommal és fűvel benőtt, ami az akácgyér lombozata mellett, sajnos, csak a legjobb talajon nincs így.

Miután a gyomok levelei, ágai, nemkülönben a talajt ellepő füvek nemcsak hogy a felületet ugyanazon térben megsokszorozzák, de a beárnyékolás mellett azt felmelegedni kevésbé engedik, a kisugárzás igen nagy, ellenben a talaj tartalékelege kisebb, minek folytán beáll a nagyobb lehülés.

A különböző hőfoku áramoknak a fiatal ültetésekben való szabadabb mozgása szintén befolyásolhatta a lehülés fokát.

Ily módon magyarázható meg a fagykároknak a felületes szemlélő előtt különösnek tetsző eloszlása.

A fagy hatása szemmel láthatólag nem volt észlelhető a magas kőris, amerikai kőris, fehérynár, feketenyár (kanadai nyár még nem hajtott), jegenyenyár, caspifűz, nyír, éger, gleditsia cse-

metéken és az összes juhar- és szilféléken; a cserjék közül a fagyal, kökény, galagonya, kecskerágó, sárga szömörce, orgona, bangita és loniczera-bokrok voltak fagykármentesek.

A gyümölcsmagoncok közül a kajszinbaraczkmagvetésnek 80<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-a, a keserümandulamagvetésnek pedig 28<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-a esett áldozatul a fagynak, utóbbinál azonban a kár leginkább csak az alantabb fekvő helyekre szorítkozik.

Magában a gyümölcsben igen sok kárt okozott a fagy, különösen a kajszin és őszi baraczknál, a cseresznye és meggyféléknél.

A rovarkárok is nagyobb mértékben voltak észlelhetők ez évben. A kendermagbogár (*Periterus familiaris*) az őszi ültetésekben igen nagy mértékben lépett fel, és különösen a nyircsemetéket támadta meg; található volt 5—8 cm hosszú galyacskán 20—25 drb. is, minden rügyn 3—5 is rágott; az akáczt már valamivel kisebb mértékben lepte el.

Míg a meg nem támadott nyár- és akázcsemeték már leveleket hajtottak, addig a megtámadottak teljesen csupaszok. Az akácznál ugyancsak 8—12 napi visszamaradásban nyilvánul a kár, a kevesebb visszaszerző képességgel bíró nyirek közül azonban sok csemete nem hajt ki a rügyek lerágása miatt. Az egyéves ültetésekben alig volt kendermagbogár található, bár mindenütt az őszi ültetés szomszédságában huzódnak el.

Figyelemre méltó kárt okozott különösen a Gerencsér erdő őszi ültetésében a porkukac (*Agrotis vestigalis*). A porkukac a finomszemű száraz homokban lakik és a mezőgazdasági növénynek azon részét rágja meg, mely közvetlen a homok színétől lefelé 0·8—1·5 cm mélyen van, az akázcsemeténél azonban csak a gyöktőtől lefelé eső részeket, vagyis a gyöktőt és gyökeret támadja meg; ha ez a rész a homok felszínétől csak 0·5—1·0 cm mélyre van; a fás részt nem bántja.

A porkukac csak száraz homokban tud menni, nappal a felszínre egyáltalában nem jön fel; közlekedésével a homokot turja s útját a természetes helyéből felemelkedő homok vonal mutatja.

Esős időben a károsítása még a gazdasági növényeken sem figyelemre méltó.

Jóllehet az akáczt a szélnek kitett buczkákon jóval mélyebbre rakattam, mint volt a csemetekertben, az ápril havában dühöngő

szokatlan nagy szelek előbb említett erdőben igen sok akác-csemetét kitakartak annyira, hogy a gyöktő majdnem kilátszott a homokból. Az ily helyzetbe jutott egyedeken kezdődik a porkukacz munkája, egy-egy csemetén 2—3 porkukacz is élőködven, csakhamar körülragják a gyöktő és gyökér 0·6—1 cm magas részét; ha a szél munkája megismétlődik, a porkukacz a homok elhorlásával szintén lejjebb megy, úgy hogy lassanként 3—5 cm magas részen rágja le a kérget és háncsot; miáltal a fácska természetesen vagy még tavasszal elsárad, vagy jobb esetben gyökérsarjat hoz, amely azonban ritkán életképes.

Szokatlan mennyiségben lépett fel ez évben a *piros nyárfa-bogár* (*Chrysomela* [*Melasma*] *tremulae* Fabr.).

Az ujszegedi csemetekertben hat évvel ezelőtt a csemetecsomogoláshoz szükséges fűzveszők termelése céljából telepítettem 278 és 422 m<sup>2</sup>-es nemes fűzest *Salix viminalis* és *S. uralensis* dugványokról. Első években rovarellenség egyáltalán nem mutatkozott a fűzesben, csak a 3-ik évben léptek fel szórványosan a piros bogarak, melyek lárvái ellen három éven át ismételten védekeztem thanaton-permetezéssel. Ezideig a vesszőket minden évben megvédtém, bár a bogár elpusztítása nem sikerült, aminek oka azt hiszem abban rejlik, hogy a használt thanaton-oldat gyenge volt; ugyanis amint ép most a rovarügyi állomás értesít, az 5—6 év óta forgalomba hozott thanaton nikotintartalma a régeinek csak 50%-át teszi ki.

A folyó év tavaszán azonban a piros bogaraknak oly hihetetlen mennyisége lépett fel a 278 m<sup>2</sup> területen, hogy a fűztőkét teljesen ellepték, azokat majdnem láthatatlanná tették; a bogarak nemcsak szorosán egymás mellett, hanem egymás hátán nyüzsögtek. Miután a levágott vesszők maradványaival sűrűn fedett tőkéről a bogarak sikeres szedésére gondolni sem lehetett, csirkék legeltetésével tettem kísérletet; ezek ugyan fogyasztották a bogarakat, de oly kis mértékben, hogy ez a védekezés sikeresnek nem ígérkezett.

Midőn az előbb említett fűzcsoport rügyeit és kibujó hajtásait a bogarak teljesen lerágták, átmentek erről a 14 méterre lévő 422 m<sup>2</sup>-es fűzterületre, melyet ép úgy elpusztítottak mint, az előbbit. Midőn élelmet már nem találtak, a csemetekertet körülvevő

kerítés léceinek felső végén ökölnagyságu csomókban nyüzsögtek a bogarak.

A füzekben, melyek más években ilyenkor 50—60 cm magas idei hajtásokkal bírtak, jelenleg (május hóban) zöld levél vagy hajtás egyáltalában nem található és teljesen elszáradt tőkék benyomását teszik a szemlélőre.

Most ismét a lárvák ellen indítom meg a küzdelmet, még pedig schweinfurtizöld keverékkel.

A gyümölcsösökben a *rügylikasztó bogár* (*Anthonomus cinctus* Redt. vagy *piri Boh.*) lépett fel nagy mennyiségben. Ez az ormányos bogár csak a körtefákon fordul elő, hosszú ormányával szeptember végén vagy októberben a körtefának rügyeit lyukasztja ki s mindegyikbe 1—1 tojást rak, amelyekből késő ősszel vagy tavasszal kelnek ki a kukaczkok.\*) Daczára annak, hogy a múlt évben elég szép körtetermés volt, ez évben is igen sok virágrügy mutatkozott a fákon; de már április hó első felében a kevésbé figyelmes gazda is sajnálattal tapasztalta, hogy a szépen kecsegtető remény nem válik valóra.

A virágrügyeknek ugyanis egyes fajokon 90—95%-a nemcsak hogy nem fejlődött, hanem a márczius hóban még duzzadó erőben lévőek is inkább összezsugorodtak, száradásnak indultak; az ilyen rügyeket letörve, mindegyikben meg lehetett találni a fehérszínű feketés fejű kukaczat.

Szegeden a Vilmos körte, Dielvajonc, erdei vajakörte 85—98%-át, a téli esperes körte termésének 50—60%-át pusztította el egyes helyeken.

A kezelésem alatt álló gyümölcsfaiskolában azonban csak igen szórványosan találtam egy-egy megtámadott rügyet.

Mintegy 11 év óta kísérem nagyobb figyelemmel a gyümölcs-tenyésztést, ez idő alatt azonban sohasem tapasztaltam vidékünkön ezt a rovarkárt.

Védekezés: a megtámadott rügyeket április hó végéig le kell szedni s gondosan megsemmisíteni, mert később a kifejlődött bogár már a rügyet elhagyja s a fa kérgén meghúzódva tölti el a nyarat, hogy ősszel ismét megkezdje fajfentartó munkáját.

\*) Jablonovszky J. A gyümölcsfák és a szőlő kárttevő rovarai. 60. lap.

Miután nagyobb fáknál a rügyek nem szedhetők le, itt a bogarak ellen úgy védekezünk, hogy a megtámadott fák galyait 2—3 naponként megrázogatjuk, mindaddig míg a fa alá kiterített ponyván bogarat találunk; az összegyűjtött bogarak természetesen szintén gondosan megsemmisítendőek.

#### *A tölgytermőhely pusztulása a homokon.*

Homokterületek beerdősítésénél nagy körültekintéssel kell megválasztani a telepítendő faneemet, mert a talaj lépten-nyomon változik természettani, vegytani összetételére nézve, valamint, bár csak szűk keretben, magassági fekvésére nézve is. S míg az előbbi tulajdonságok a tápanyagok mennyiségére, addig az utóbbi a talaj nedvességi fokára van nagy befolyással. Ezen különböző hatások idézik elő, hogy homoktalajokon kis területeken nedvességet kedvelő s száraz helyet igénylő faneemek foglalhatnak helyet.

A feltalaj nedvességét a csapadék mellett legjobban befolyásolja a talajviznek szintje. Magas talajvízállás mellett kevés csapadékkal is sokkal nedvesebb a talaj egész éven át, mint sekély talajvízállásnál sok csapadék mellett.

Miután a talaj nedvességének ilyen fontos szerepe van az erdőtenyésztésben, nem lehet reánk nézve közömbös a talajvíz mennyisége és szintje.

A talajvíz a csapadéknak a földbe való beszívárgásából, valamint a folyamáradásoknál felduzzadó nagyobb vízmennyiségekből táplálkozik. A földalatti víz a nedvességet könnyen áteresztő homokrétegeken keresztül a mélyebb helyeket igyekszik elfoglalni s útjában a termőréteg nedvességét szabályozza. A lapályosabb helyeken, ha mélyebbek, vagy ha az altalaj vízáthatlan szikes-agyag, a felszínre kilépő mocsarakat alkotja.

Ilyen mocsarakban, tavacsákban ezelőtt 15—20 évvel igen bővelkedett Pest-Pilis-Solt megye déli, valamint Csongrád megye tiszáninneni része s Szeged határa. Ez idő óta azonban minden évben kevesbedik az elzárt mocsarak, tavacsák száma s ami megmaradt, vízben szegényebb, sőt július hó végén vagy augusztus havában teljesen kiszárad.

Ezen jelenségnek oka az előbb említett területeken a folyó-

szabályozásokon kívül, úgy látszik, a 90-es években kiépített dongéri csatorna, mely Péteri község határában kezdődve, mintegy 27 *km* hosszal a csányi átvágásnál torkol a Tiszába és Pest megye belvizeinek jórészét rövid idő alatt levezeti.

A csatorna kiépítésének idejére tehető az előbb említett tavacs-káknak részbeni megszűnése s a megmaradók vízmennyiségének apadása, sőt időnkénti teljes eltűnése. A pestmegyei belvizek jó részének rendes lefolyása volt a föld alatt Csongrád megyén át Szeged határába; s a felesleges víz, mely egyes években károkat is okozott, részben a Maty éren át, részben a madarásztói csárdánál elvonuló ereken, végül a Szabadka és Szeged határát képező Kőrös ér medrében folyt le a Tiszába.

Tekintve, hogy a földalatti vízfolyás a nagy surlódás következtében csak lassan történhetett, hosszabb időre volt szükség, míg a talajban lévő víz a Tisza folyóba jutott, úgy hogy az időközi csapadékokkal a feltalaj nedvesség-szükségletét majdnem állandóan táplálhatta.

A dongéri csatorna kiépülésével, mely a Tiszába majdnem derékszög alatt torkol be, a folyóval, illetve ennek esési vonalával párhuzamosan haladó belvizek természetes földalatti lefolyói, medrei átvágtván, mesterséges gyűjtő és levezető létesült; úgy, hogy most a pestmegyei nagymennyiségű belvíz igen rövid idő alatt jut a Tiszába, részben mert a csatornában gyorsabban folyhat, részben mert 60—80—120 *km*-rel rövidebb utat tesz meg, asszerint amint a Matyon, madarásztói ereken vagy a Kőrös éren át jutott a Tiszába.

Nem kissé járulnak hozzá a talajvizek apadásához a folyószabályozások is, mert ezek is a víznek gyorsabb és kisebb területen való lefolyását teszik lehetővé.

Ettől az időtől kezdve a tölgy telepítése az alföldi homokterületeken mindinkább nagyobb nehézségekbe ütközik, a siker gyakrabban marad el.

Ugyanis a tölgy erőteljes és zsengeőbb homoktalajt kíván, de ezen talajrészletek az előbb említett körülmény folytán évről-évre gyérülnek. Ámde a tölgycsemetének nemcsak a szárazsággal, hanem az ennek nyomán sokkal nagyobb mértékben fellépő kallócserebogárpajodrágással is meg kell küzdeni, nem lehet tehát

csodálkozni, hogy a legerőteljesebb, kissé lapályos helyekre telepített fiatal tölgyesek is teljesen kipusztulnak, szaporítván a sovány helyeken ugyanis oly sűrűn előforduló hézagokat.

A Szegeď sz. kir. város tulajdonát képező Dobó erdőnek mintegy 2·0 kat. hold területe, mely mezőgazdasági használat alkalmával kifogástalan buzatermést adott, igen szép sikerrel telepített be tölgygyel.

A telepítés után azonban 8 évre alig maradt egy-két tölgy. Még a 6—7 éves erőteljes egyedek sem tudtak a szárazságnak és pajodrágásnak ellentállni.

A Coburg herczeg pusztavacsi uradalmához tartozó erdőben 1908. évben tett tanulmányutam alkalmával tapasztaltam, hogy a tölgy telepítésével ujabban ott is kevesebb sikert érnek el.

Megszemléltük az idei és multévi ültetések; daczára annak, hogy a talaj fekvésénél, termőképességénél fogva a tölgynek teljesen megfelelt, julius közepén már igen sok csemete száradt ki, holott ezen területektől nem is nagy távolban 80—120 *cm*-rel magasabb helyeken elég jó erőben lévő s jó zárlatu 50—60 éves tölgycsoportok s egyes tölgyek voltak.

Szaktársaim előtt nem új dolog az sem, hogy a Debreczen város tulajdonát képező erdőben sok helyen a tölgyerdők mesterseges felujítása nem vezet utóbbi időben a kívánt sikerhez. Ennek oka, ugy hiszem, szintén a folyószabályozások és csatornázások folytán lejobb szálló talajvizben található meg.



## A selmeczbányai főiskolai hallgatók sztrájkja.\*)

**O**rszágos izgalmat keltett a bányászati és erdészeti főiskola bezárásának hire. S nem ok nélkül, mert a nagyközönség a napilapokból értesült róla, amelyek egy részében a történetek nem híven, sőt irányzatosan voltak leírva, telve kifakadásokkal a kormány és a főiskola ellen.

\*) Közvetlenül lapzárta előtt vettük e híradást az eseményeket tárgyilagosan megítélő forrásból és t. olvasóink tájékozására minden kommentár nélkül közöljük. *Szerk.*



Hogy szakközönségünk a történetek valódi lefolyásáról értesüljön, adjuk itt a következő vázlatos leírást.

F. évi április hó elején Selmezbánya volt orsz. képviselője, Pallavicini György őrgróf megtartotta beszámolóját, amelyen kijelentette, hogy Selmezbányán a további képviselőségre nem reflektált. Ennek következtében a polgárság egy része Heintz Hugó selmezbányai ügyvédet, volt orsz. képviselőt léptette fel képviselőjelöltül. Mindazonáltal a polgárság nagy része kitartott Pallavicini mellett és küldöttséget indított hozzá, amelyben Pető János és Ilosvay Lajos főiskolai hallgatók is résztvettek.

Május 8-án megtartotta Heintz programbeszédét. Az ijuság is részt akart venni e tájékoztató gyűlésen, de mert a képviselőjelöltet és pártelnökét már a terembe való bevonuláskor is sárral megdobálta és mert a rend fentartásáért felelősséget nem vállalt, a rendőrfőkapitány nem bocsátotta be. Erre az ijuság erőszakkal behatolt a terembe és fütyülésével, kiabálásával zavarta a gyűlés lefolyását. Azután egy mézárósnak két hizott sertését Heintz kortestollaival feldiszítve és „Éljenek a főkortesek“ felírásu táblákkal ellátva hajtották fel a városba és később előkerített szárnak a menethez való csatolásával tették nevetségessé Heintz korteseit.

A történetekről a főiskola rektora jelentést tett a pénz- és földmivelésügyi minisztériumoknak, ahonnan arra utasították, hogy a rendzavarók kiderítésére a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot és ha szükséges, a fegyelmi eljárást ejtse meg és a fegyelmi ítéletet terjeszse fel.

A május 8-iki tüntetés közben, amikor a rendőrség figyelmeztette a hallgatókat a rend fentartására, a törvényre és következményeire, egy hallgató azt a megjegyzést tette, hogy: „Selmezbányán nincs törvény“. E megjegyzésre a Selmezbányai Híradó május 15-iki számában egy cikk jelent meg, amely a főiskolai ijuság egy részének, szerinte negyed részének, féktelenségét és a politikai mozgalmakban való jogtalan beavatkozását rosszalja, egyebek között ezt is mondva: „Heteken át megzavarja a csendes éjjeli nyugalmat, kizavarja a vendéglőkből a polgárt és még az utcán is inzultálja a nőket, akiknek még a vadember is megadja a tiszteletet. Nem értjük, hogy mily jogon avatkozik bele a pártok küzdelmeibe és nem engedi megnyilatkozni a szavazó polgárok

érzelmeit, akaratát, amikor éppen az ifjuság hirdeti a szabadságot és dicsóíti a szólásszabadságot. Tudjuk, hogy máshol is hangos a fiatalság, éljenez vagy abczugol, de tovább nem megy, személyeket nem sért, nem terrorizál. Tüntetések mindig voltak Selmezbányán, voltak jó és rossz tréfák, de sohasem fajultak emnyire, mert a testületi szellem vagy a steingrubeni községi előljáróság elejét vette a durvaságnak, a kárt megtérítette, a félreértéseket kiegyenlítette“.

A főiskolai ifjuság e cikk miatt ifj. köri elnökével, Plentzner Frigyesseel választ iratott, amelyet a Selmezbányai Híradó szerkesztője, Kuti István városi rendőrfőkapitány csak a Plentzner által elfogadott változtatásokkal volt hajlandó lapjában közölni. Amikor a lap legközelebbi száma mégis e cikk nélkül jelent meg, az ifjuság körében nagy izgatottság vett erőt és elhatározta, hogy éjjel Kuti lapszerkesztő lakása előtt elkeseredésének macskazenével ad kifejezést, amire az előbbi tüntetések a rendőri vizsgálatnak módja is befolyással volt.

A tüntetés május 24-én éjjel előtt meg is történt. A tüntetők a lapszerkesztő lakása elé vonultak, egy részük a kert ajtain keresztül a bennebb fekvő házhoz közeledett és mindnyájan zajongtak. A rendőrség tudomást vévén a tüntetés rendezéséről, intézkedett 2 tiszt és 4 rendőr kiküldetéséről, de ezek nem az utcán, hanem a kertben foglaltak állást, úgy hogy a fiatalság nem is látta őket. A rendőrök a fiatalságot nem szólították fel a szétoszlásra, vagy ha igen, a macskazene zajában ez nem hallatszott. Hallatszott azonban a rendőröknek az egyik tiszt vezényszavára adott sortüze és a lapszerkesztő-főkapitány pisztolylövése. A főkapitány ezután tűzriadót fuvatott, az ifjuság „fegyverre“ kiáltással segítség után szaladt; a Szélaknáról időközben megérkezett csendőrök pedig durva és trágár kifejezésekkel, megpuskatussal (pl. Goanta Pálnál) igyekezett az ifjuságot szétoszlatni. A felizgatott fiatalságot azután az ifjusági elnöknek sikerült a további, már nem tervezett tüntetéstől visszatartani. A rendőrség szerint a lövések a levegőbe irányítottak, a következmények azonban nem ezt bizonyítják, mert két hallgatónak a kalapján keresztülhatolt a golyó, az egyiknek az orrát is surolta, egy golyó a szemközt lévő ház ablakán egy főiskolai hallgató ágyába

hatolt, amelyből az illető csak pár pillanattal előbb kelt ki az utcán hallott zajra felébredve, míg két golyó e háznak, amely a lövőknel mélyebben fekszik, a falába furódott embermagasságban.

Ezután megindult a vizsgálat a tüntetők kiderítése céljából és a főiskola rektora jelentést tett a kir. ügyészséghez és a városi tanácshoz, abban az irányban való vizsgálat megindítása ügyében, vajjon mennyiben volt a rendőrség eljárása és fegyverhasználata szabályszerű és városi tanácshoz még abban az irányban is, hogy a főkapitányság és a lapszerkesztőség igen sokszor összeütközésbe jöven és kinos helyzeteket teremtvén, Kuti főkapitány a lapszerkesztéstől álljon el.

Az elől említett fegyelmi vizsgálat, amelyhez a május 24-iki tüntetés vizsgálata is csatlakozott, azt derítette ki, hogy a főiskolai hallgatók közül többen a főiskolai rendszabályok ellen vétettek és a kifüggesztett négy rendbeli rektori figyelmeztetést sem vették. Azért a fegyelmi bizottság elsőfoku ítélete szerint Pető János IV. éves és Ilosvay Lajos I. éves hallgatók egy félévre kizárattak a főiskolából, olyan formán, hogy azokat a vizsgákat, amelyeket a folyó félév végén lett volna joguk letenni, csak a jövő év márczius havában történt beiratkozásuk után tehetik le; öt hallgató rektori dorgálásra ítéltetett avval a figyelmeztetéssel, hogy a legkisebb további fegyelmi vétség esetén kizáratnak a főiskolából, míg három hallgató csak rektori dorgálásra volt ítélve. Ez ítéleteket a főiskola rektora felterjesztette a minisztériumokhoz, ahonnan kapott sürgönyi utasítás szerint az ítéleteket május 29-én az illetőknek elküldötte.

Az ítéletek kiadása után délután az ifjuság gyűlést tartott, amelyen többek tiltakozása mellett is elhatározta, hogy sztrájkol, azaz nem jár az előadásokra, még pedig addig nem, amíg a magát egy gyűlésen tartott beszédében vértanunak mondott Pető János, valamint Ilosvay Lajos a fegyelmi ítélet visszavonásával a főiskolába vissza nem fogadtatnak. E gyűlésre következő éjjelen bevették a rektor lakásának az utca felőli ablakait egynek a kivételével. Hogy kik tették ezt, nem lehetett eddig kideríteni; több főiskolai hallgató kifejezte a rektor előtt, hogy az ablakbeverést elítélik és a hallgatók nem azonosítják magukat azokkal, akik azt tették.

Másnap, május 30-án az ifjuság kevés kivétellel nem is jelent

meg az előadásokon, csak öten, míg a IV. évesek hol teljes számban, hol küldöttségileg bejelentették az előadó tanároknak, hogy bár ellenzik a sztrájkot, de mert a többség terrorizmusa alatt állanak, nem mernek az előadásokra megjelenni.

A főiskola rektora a sztrájkról és az ablakbeverésről sürgőnyi jelentést tett a miniszteriumoknak. Erre bekövetkezett az ifjuságnak eddigi magaviselete miatt a főiskola ideiglenes bezárása, amelyet a rektor a miniszteriumok sürgőnyi rendeletére május 31-én délután kihirdetett.

A főiskola bezárásával helyreállott a rend. A hallgatók legnagyobb része azonnal elutazott, akik pedig itt maradtak is, több tüntetést nem rendeztek és az egyébként nagy izgatottsággal járt jul. 1-i képviselőválasztás a főiskolai hallgatók részéről minden rendzavarás nélkül ment végbe.

Az itt maradt hallgatók azonban még mindig nem tudtak megbékülni avval, hogy két társuk a főiskoláról félévre kizárattott. Mert eltekintve attól, hogy az elítéltek az elsőfoku fegyelmi ítélet ellen felebbezhetek, nem sikerült a IV. éveseknek és néhány alsóbb évfolyambelinek békéltetése és a sztrájk megszüntetésére irányult igyekezete. Közben azonban a IV. éves hallgatók benyújtottak egy kérést, amelyben a sztrájk ellen való állásfoglalásukat kinyilatkoztatják és kérik, hogy a főiskola legalább az ő számukra nyitassék meg.

Evvel a főiskola újból való megnyitásának ügye már annyira érett, hogy a főiskola tanácsa javaslatot tett a megnyitás ügyében. Az újból való megnyitás módozatait a pénzügyi és földművelésügyi miniszterek a főiskola ügyeinek fővezetésére alkotott közös bizottság javaslata alapján olyképen állapították meg, hogy a megnyitás június 27-én történik s azt a hallgatót, aki június 30-áig nem jelenik meg az előadásokon, vagy elmaradását elfogadhatóan igazolni nem tudja, továbbá, aki másokat az előadások látogatásától távol tartani igyekszik, vagy a főiskolai rendszabályok ellen különben vét, 1—4 félévre, sőt a főiskoláról való végleges kizárással is büntetik. Vizsgát a jelen félév végén csak az tehet, aki f. évi május hó 30-án d. e. az előadásokon megjelent, továbbá az összes IV. éves hallgatók. A többiek vizsgára az előadásoknak július hóra való kitolódása miatt csak október hó elején bocsáthatók.

Ime, ez a főiskola bezárásának története a mai napig (jun. 23.). Hogy milyen lesz az a továbbiakban és mik lesznek a következményei, arról számot adunk majd akkor, amikor ezek is annyira mennyire kialakulnak.



## A halászat jelentősége hazánk és a külföld erdőgazdaságaiban.

Irta: *Simonffy Gyula.*

Mielőtt e tárgy ismertetésére rátérnék és a kivánt összehasonlításokat megtenném, elsősorban a mai helyes értelemben vett halászat fogalmát kell megállapítanunk. A mai *helyes értelemben vett halászat* a régi, de még mindig kísértő felfogással szemben nem áll csupán „halfogásból“, hanem mint a *termelés egyik ága, olyan gazdasági tevékenységgé fejlődött, amelynél a termelési tényezők, tehát a természet, a tőke, a munka (szakértelem) rendszeres gazdasági üzem keretében érvényesítik befolyásukat.*

Ilyen értelemben a halászat ma már éppen olyan termelést jelent, mint akár a mező-, akár az erdőgazdasági, azzal a különbséggel, hogy előbbinél a tőke és munka nem magvas és szálas növények, illetőleg fa, hanem halhus alakjában értékesítik a föld termőerejét.

A halászatnak az eddigiekben leirt fogalmán mitsem változtat az, ha a halászat az erdőgazdasággal kapcsolatosan, ennek határain belül gyakoroltatik, ebből legfeljebb változatos termelésre s így belterjes kezelésre lehet következtetni.

Nálunk a halászatot erdőbirtokosaink — csekély kivételtől eltekintve — kevés figyelemre méltatták s talán ez az egyik valószínű oka annak, hogy e téren nyugati szomszédaink mellett elmaradtunk.

Nyugati szomszédaink erdőgazdaságaiban a halászat régibb és jobban művelt multra tekinthet vissza s hogy a halászat jelentőségét mennyire ismerték fel, mutatja a szakirodalom s mutatják

azok az eszmeeserék, amelyek pl. a német erdőgazdák össze-  
jövetelein és gyűlésein lefolytak.

Érdekes fejtegetések és feljegyzések olvashatók e tekintetben Borgmann Hugó volt porosz kir. erdőmester „Fischerei im Walde“ című művében, továbbá az Allgemeine Fischerei Zeitung 1909. évi 9. és 16. számaiban.

Idézett források szerint 1878 óta a németeknek számos kiváló embere (dr. Metzger, Borgmann, Rein-Frauenstein, Speck v. Sternberg stb.) vett részt erdészeti gyűlések alkalmával annak megvitatásában, hogy pl.: *„mit tehet az erdész a halászat emelése érdekében?”* vagy hogy *„előnyös-e az erdőben lévő vizeket halászati célra az eddignél jobban kihasználni és ha igen — milyen módon történhetik ez meg?”*

Ilyen és ezekhez hasonló témák kerültek számtalanszor előadás és megvitatás tárgyává s ennek eredménye mindenkor a halászat jelentőségének teljes elismerésében nyilvánult.

Es valóban a halászat jelentőségét az erdőgazdaságban nálunk sem lehet tagadni. Erdőbirtokainkat, főképp hazánk felvidékén, gazdag vízhálózat szeli át; elmondhatjuk, hogy alig van erdőbirtok, mely hijjával volna kisebb-nagyobb folyó- vagy patakviznek. Ezen vizek halállományának emelése, nemesítése, az azokon folytatható rendszeres üzem nem lehet közömbös az erdőbirtokosra, mert hiszen ezáltal a földbirtok jövedelmét lényegesen fokozhatjuk. Jövedelmezőségi tekintetben lényeges különbség az, vajjon a természetes folyó-, patakvizek kat. holdanként a jelenleg általános 1—2 korona évi haszonbérért, vagy pedig a házikézelés által elérhető 30—40 korona évi tisztajövedelemmel hasznosíthatnak.

Erdőségeinkben eme természetes folyóvizeken kívül azonban még más területek is kínálkoznak a hasznosításra. A vízfolyások mentén számtalan olyan sziklás, kopár, gyenge fűtakaróval benőtt, vagy pangó vízzel borított tőzeges, humuszsavas öblözet, holtmeder stb. fordul elő, amelyek jelenlegi állapotukban sem legelőnek, sem rétnak okszerűen fel nem használhatók, ellenben némi kis átalakítással s vízzel való elborításokkal igen jövedelmezőkké tehetők.

Ilyen szempontból tekintve, a *halászat egyuttal telkesítés jellegével is bír*, nem is szólva az *esztétikai* s a különben fontos *hidrográfiai* szempontokról. Ez utóbbi szempontot különösen a

német erdőgazdák méltatják kellő figyelemre; szerintök az erdősült területek csökkenése, a haladó irányzatot mutató folyószabályozások és ipari vállalatok alapítása egyenesen arra intenek, hogy a vízjárási és vizellátási viszonyokat, legalább a vízrendszer eredetén, annak forrásvidékein igyekezzünk régi egyensúlyában fentartani, illetőleg szabályozni. Azáltal, hogy a források és patakok medrét a halászat igényeinek megfelelően a maguk természetességében meghagyjuk, továbbá apróbb kis duzzasztókkal, zubogókkal látjuk el, vagy a vizet a patak medréből kivezelve, kisebb-nagyobb vízmedenczében, tavakban raktározzuk, egyuttal a vízjárási viszonyokat is kedvezően befolyásoltuk.

Halászati szempontból említést érdemelnek még az erdészet kezelésében álló duzzasztók, völgyzárók, természetes tavak. Mindezek nagyobb része a főcél sérelme nélkül halászati célra is okszerűen felhasználható.

A halászat üzeme ezenkívül az erdészeti szolgálat érdeke szempontjából is figyelemre méltó, mivel a vizek mellett való járás-kelés egyrészt a személyzet gondjaira bízott vagyon jobb megismeréséhez vezet, másrészt mint nemes szórakozás a természet iránt való szeretetet tartja ébren azokban, kiknek éppen erre a legnagyobb szükségük van.

A halászat végre az alkalmazott személyzet munkaerejének helyesebb fölhasználásához vezet, az alkalmazott munkásokra és az ezzel érintkező alsóbb néposztályra pedig szociális és kulturális téren érezteti jótékony befolyását.

Annak dokumentálására, hogy a halászat, mint termelési ág, mennyire gyökeret vert már a mezőgazdaságban, s hogy milyen jelentékeny tényezője ma már közzgazdaságunknak, itt említem röviden meg, hogy az 1909. év folyamán körülbelül *13.000 kat. holdon folyt rendszeres halászati üzem mintegy 1,000.000 korona értékű piacra került halterméssel.*

A halászatnak az erdőgazdaságban ismertetett jelentőségét hazánkban dr. Darányi Ignác volt földmivelésügyi miniszter ismerte fel, aki a halászati felügyelőség, a máramarosszigeti és besztercebányai erdőigazgatóság, a minisztérium illetékes erdészeti és halászati osztályainak előterjesztéseire, az államerdészet tulajdonában lévő halasvizeknek az eddiginél helyesebb gazdasági elvek szerint

való kihasználását határozván el, ezzel egyidejűleg s e célból a szükséges halászati ismeretek elsajátítása végett, főkép az államerdészet halászati viszonyainak úgy belföldön, mint külföldön való tanulmányozásával engem bizott meg.

Ezen megbízás óta külföldi tanulmányutamat *Ausztriában, Németországban és Schweiczbán* befejeztem, jelentésben számolván be a tapasztaltakról. Jelentésemnek az erdészetet érdeklő részét e helyen van szerencsém a t. erdőbirtokosokkal és szaktársaimmal megismertetni; az alább leirtakból egyuttal következtetést lehet vonni arra nézve is, hogy említett országok erdőbirtokosai külön-külön milyen jelentőséget tulajdonítanak a halászatuknak.

I. *Ausztriában* a cs. kir. kormány a jelen évtized elejéig a kincstár birtokán gyakorolható halászati jogot *bérleti rendszer* utján értékesítette, mondhatni ez volt az általános; jelenleg az újabb gazdasági irány, a kor és a helyi viszonyok következményei szerint áttért a *házi kezelésre*. (Regiebetrieb.) Kincstári birtokon a halászatnak házi kezelésben való gyakorlása és hasznosítása tekintetében nagyobb arányú és rendszeres tevékenység azonban csak 3—4 év óta folyik, de tagadhatatlan, hogy ezen rövid idő alatt is nagy haladást tett és halad most is kitűzött célja felé. *Jelenleg már általános a házi kezelés* és kivételes a bérleti értékesítés.

Illetékes egyének (cs. k. halászati felügyelő) állítása szerint a házi kezelés nem remélt eredményekkel járt.

*A halállomány nagymérvű felszaporodása és nemesbülése mellett a bevételi összeg egyes objektumoknál 200 és ennél nagyobb százalékkal emelkedett.*

A halászati igazgatás és kezelés a következőkép van szervezve: Felső hatóság a cs. kir. földművelésügyi minisztérium. Kebelében van alkalmazva egy „*Fischereikonsulent*“, aki a halászatnak jogi nemzetközi és köztenyésztési szempontból előadója. Ettől teljesen függetlenül az erdészeti és államjavarok halászati ügyeinek kezelési szempontból való igazgatására és vezetésére van alkalmazva a *cs. k. halászati felügyelő* (Fischereiinspektor). A halászati felügyelő munkakörében bizonyos foku önállósággal bír. Hivatalos halászati ügyekben saját belátása szerint utazhatik, szakügyekben a külső hatósággal és személyzettel közvetlen levelezést folytat, indokolt



esetben a helyszínen *saját felelősségére még pénzügyi tekintetben is intézkedik*. Általában nagy súlyt helyeznek hivatalos ügyekben *a rövid uton való és közvetlen érintkezésre*, ami mindenesetre hozzájárult ahhoz, hogy a halászat terén aránylag rövid idő alatt tekintélyes eredményt tudtak felmutatni. Középfoku hatóságok Ausztriában az erdészeti igazgatóságok (Forst- und Domänen-direktion). Nagy jelentőséggel halászati ügyekben nem bírnak. Az igazgatóság építészeti osztálya jön e tekintetben figyelembe, ahol az erdőgondnokságok által készített műszaki tervek és költségvetések a minisztériumhoz való felterjesztés előtt felülvizsgálatnak.

A halászati igazgatás igen fontos tényezői, ellenben az erdőgondnokok (Forst- und Domänenverwalter). Ezek tervező, fizető és végrehajtó közegek s mint ilyenek főképp tőlük várható a gondjaikra bízott ügy fejlődése és felvirágzása.

Konkrét halászati ügyben az elintézés a következő sorrendben történik. A birtokkezelő indítványára, avagy a halászati felügyelő kezdeményezésére, ez utóbbi kimegy a helyszínére, megállapítja a létesítendő berendezéseket, kijelöli azok helyét, az ezután következő műszaki felvétel, a tervek és költségvetések kidolgozása a kezelők munkakörében marad. A halászati felügyelő szakszempontról, az igazgatóságok építészeti osztályai (Bauabteilung) műszaki szempontból, de kölcsönösen s közvetlenül megvizsgálják a kész műszaki tervet s ha kell, javítanak rajta. Ezekután a minisztériumhoz terjesztetnek fel e tervek, hol már csupán formasierüleg vizsgálják felül.

Általában véve azt a meggyőződést szereztem, hogy halászati építkezéseknél és tervezéseknél a legszükségesebb műszaki teendők elvégzésén kívül, a műszaki munkálatokra és kidolgozására nem fordítanak túlnagy figyelmet, mert szerintük a szakszerűség és a halászat körüli munkák helyes és lelkiismeretes elvégzése a fődolog. Ez a felfogás bár sok tekintetben helyes, mégsem ment minden kifogástól. Könnyen okozója lehet a drága és hibás építkezésnek. Az eljárás csak akkor helyes, amidőn a gazdasági tervet megállapító egyén egyszersmind a szükséges műszaki ismereteknek is birtokában van.

Mint fentebb említettem, e kincstári halasvizeket 5—10 év előtt nagyobbára bérlet útján értékesítették. Ezzel együtt járt, hogy egyes vizekben a nemesebb halfajták aránya, de maga a halálló-

mány is erősen megfogyatkozott. Éppen ezért az osztrák kincstárnak legfőbb törekvése most oda irányul, hogy ezt a kedvezőtlen viszonyt megváltoztatva, a *vizek természetes haltermőképességét s az állomány nemesbülését elősegítse*. E célból több nagyobb termelőképesseggel bíró költőházat, ivadéknevelő tavakat és a célzott szolgáló egyéb építményeket tartanak üzemben és több ilyennek a létesítése van tervbe véve.

Jelenleg a költőházak mintegy 2,150.000 drb. pisztrángikra befogadására vannak berendezve.

Az 1908. évben kiköltetett körülbelül 1,000.000 pisztrángikra. Az ezekből nyert zsenge ivadékon kívül még 30.000 drb. pérhal (*Thymallus vex.*), továbbá *Salmo lacustris*, *S. salvelinus* és *S. fario* egynyaras ivadékot helyeztek az osztrák kincstár vizeibe, ide nem számítva a Dalmáciában végzett népesítéseket.

Mint ezen számadatokból is kiténik, az ikratermelés és ivadéknevelés erős fejlődésben van. Jelenleg még a kincstár ikraszükségletének körülbelül 10, ivadékszükségletének pedig 15%-át magánosoktól vásárolja. Vesz továbbá 50.000 drb. ikrát *vérfrissítés* céljából.

Kiemelendőnek tartom itt azt a körülményt, hogy ugy Ausztriában, mint az általam látott nyugati államokban az *egynyaras ivadékkal való népesítésnek mindinkább több hive akad* és a kincstári hatóságok mindenütt nagy gondot fordítanak az ivadék nevelésére. A kincstári üzemben folytatott s általam látott költőtelepek, amelyeket legtöbbször régi épületek belsejében helyeztek el, mintaszerűnek látszó kezelésben részesülnek, valószínűleg ama gyakorlat folytán, amelyet követnek, nevezetesen hogy az ikratermelést és ivadéknevelést az egész kincstári birtokra nézve *mérsékelt központosságban* végzik, így pl. a gmundeni igazgatóság az ikra és ivadék egyrészét minden évben Ausseéből kapja. Több ilyen vidéki központ van. Alakításuknál természetesen a közlekedés iránya és gyorsasága a főtenyező. Az ilyen központi kezelés mellett lehetővé válik, hogy nagyobb mennyiségű ikra és ivadék gondozása néhány szakavatott egyén kezébe kerül s így a jó eredmény szinte előre biztosítva van.

Említést érdemel továbbá, hogy az ivadék *természetes* táplálási módjára kiváló gondot fordítanak, minélfogva mindenütt

megtaláljuk az apró rákállatokat nevelő gödröket (Crustaceen-graben), továbbá alkalmazzák a fehér halakból való táplálékot, végül kivált kezdetben az állati lépet.

Az anyahalakat az osztrák kincstári birtokokon a patakokból, folyókból és természetes tavakból fogják ki annak idejében s így ezeknek természetes tartásmódjáról maga a természet gondoskodik.

Ujjonnan létesített mesterséges pisztrángos tógazdaságuk még nincsen az osztrákoknak, azonban a csekély számú, már meglévő régi ilyen tavak szintén használatban vannak. *A jövő programjában ilyen tógazdaságok létesítése is fel van véve.*

Ami végre a halak értékesítésének módját illeti, e tekintetben a kincstár mint *nagyban és kicsinyben eladó* szerepel. *Igen elmésen használja azonban fel a halfogásra magánosok sportkedvét*, továbbá a hivatásos halászokat és saját személyzetét.

Ausztriában bőven kínákozó kiváló természeti szépségek, halastavak és vizek számos vagyonos állampolgárt és idegent vonzanak főleg az alpesi tartományokba, hol sokan szívesen áldoznak a sportnak is.

A sporthalászat szabályozására jelenleg külön szabályzat van érvényben és miután ennek egyes részletei a „Halászat“-ból már ismeretesek, csupán a főbb rendelkezések megemlítésére szoritkozom.

A szabályzat szerint az alpesi tartományok és a karsztvidék 12 halászfelületre van felosztva. Idényjegy folyóvizeknél 48 K és jegykiállítás 2 K. Kombinált jegyek az egyes vagy összes területre 84—420 K-ért, a tavakra 6—100 K-ért kaphatók. E kettő szintén kombinálható. A szabályzat ezenkívül intézkedik a kifogható hal mennyiségéről, a sportszerű halászat gyakorlásáról (aki a halakat nem sportszerűen, hanem pl. alkalmatlan horog használatával fogja s emiatt életbenmaradásukat veszélyezteti, az vagy köteles az összes kifogott anyagot piaci áron megvenni, vagy esetleg még a további halászatból is kizáratik), a kifogott halak elevenen tartásáról stb. és általában úgy van összeállítva, hogy a *kincstárnak, illetve a kincstár alkalmazottainak mindenkor s mindenben tág beavatkozási köre van* az ellenőrzés biztosítására; másrészt azonban az engedély kiváltása és a sport gyakorlása megfelelő intézkedésekkel van megkönnyítve, mi mellett a sporthalász kényelmi igényei is kielégítenek.

Tévedne azonban bárki, ha azt hinné, hogy a halaszatoknak sportolás után való hasznosítása csupán a sportszervező felkeltésére s az idegenforgalom emelésére szolgál, egyesek sportszeretete a horgászat iránt jórészt eszköz arra, hogy a kincstár az előírányzott haltermést lehalászsza.

A halaszatok nemcsak népesíteni, hanem azokat szakszerűen le is kell halászni; ennek a szolgáltatásban áll tehát a sporthalászat is!

A szabályzat értelmében a kifogott halat ugyanis élő állapotban kell beszállítani, lemérlegeltetni s ha a sporthorgász azt, vagy abból magának valamit megtartani akar, viszonteladókra nézve megállapított egységért (bizonyos esetekben helyi árt) kell megfizetnie.

Ha a horgásznak vételi szándéka nincs, a halzákmany az illető erdő- és jószágkezelősnél, vagy erdőőröknél elhelyezett haltartóba raktároztatik egész az eladásig.

Ezek a haltartók minden horgászatra alkalmas halaszat mellett feltalálhatók, szabványos méretekkel bíró erős tölgyfadeszkából készült ládaalakú bárkák, amelyekben állandóan víz áramlik keresztül. *Igen fontos és nélkülözhetetlen eszközei ezek a rövidebb időkre (1—3) hétig tartó halraktározásnak.*

A halaszatok természetes halhozamából a sporthalaszatok által ki nem fogott halanyag lehalászását a kincstár részben saját alkalmazottai, részben magánemberekkel végezteti, azzal a különbséggel, hogy a nagyobb tavaknál egyéb halászati teendők végzésére fizetéses havibéres halaszokat is tart, kiknek havi fizetése 80—90 korona.

Itt tartom megemlítenedőnek azt a körülményt is, hogy az erdőőrök és fizetéses halaszatok halászati vizsgát tartoznak kiállani, a melynek sikerülte esetén a halászat védelmére feleskettetnek.

Patakhalászatnál ilyen bevált díjazási mód az u. n. „Fanglohn“. Igényt erre ugy a személyzet, mint az akkordhalaszatok tarthatnak. Nagysága különböző, kg-ként 70 fillér, átlag 1.40 K, de fölmege 2.80 K-ig is (pl. Zell am See-nél) az állomány bősége szerint. Megállapításánál a vidéken szokásos napszámárat is figyelembe veszik. Akkordhalaszatok horoggal, varsával s más szokásos eszközökkel is halaszhatnak, erdőőrök (esetleg erdőtiszték) azonban csak horoggal a halaszat jobb kiismerése s a felügyelet gyakorlása

végezt. Félreeső, nagyobb felügyeletet nem igénylő vizeknél kivételesen az erdőőrök számára a varsa használatát is megengedik. A kifogott halanyag szintén az említett haltartókba jön. *A személyzetnek ilyen alakban a sporthorgászat díjtalanul áll rendelkezésére, sőt az erdőőrök azzal nem megvetendő mellékjövedelemre tehetnek szert.* Ugyanez áll a kezelőtisztek s általában véve a tiszti személyzetre nézve is, ezek azonban kevés kivétellel a horgászatot csupán sportból üzik; emellett azonban korántsem kell azt hinnünk, hogy a tiszti személyzetnél a fogási díj elfogadását rossz szemmel néznék, mert hiszen az így szerzett pénzen halat is vehetnek maguknak. Kimondott szabály szerint, ha a személyzet halat akar venni magának, akkor a helyi ár 50%-ának kedvezményében részesül, így pl. Spital am Pyhrn-ben 5 K helyett 2.50 K árban, másutt az önköltséget (körülbelül 2 K) fizetik.

A kincstári birtokon végzett utazásaim alatt kivétel nélkül azt tapasztaltam, hogy *az erdészeti személyzet a halászati teendőkben nemcsak megfelelő jártasságot, de nagyfoku irodai elfoglaltsága mellett igen nagy érdeklődést és lelkiismeretességet is tanúsít.* A kincstár ezt mindenestre annak is köszönheti, hogy Ausztriában s illetve a kincstár birtokán a rendszeresen üzött halászat régebbi multra tekinthet vissza, de másrészt talán még lényegesebben hozzájárul ehhez az a modern törekvés, *hogy az emberiség egyik nagy mozgató erejét, az önérdeket, a főzcél sérelme nélkül, sikerült a halászat szolgálatába állítani.*

Ezt a kincstár egyrészt azzal éri el, hogy az alkalmazottak részére a sporthalászatot megengedi, másrészt az illető alkalmazott érdemei s a viszonyok különílése szerint, prémiumokat ad s illetve *jutalomban részesíti a halászzal foglalkozó alkalmazottakat.* Ahol a halászat eredménnyel jár, az erdőőrök 50—75—100, az erdő- és jószágkezelők 100—250 korona jutalmat kapnak. A magasabb számok rendszeren olyan vidékre vonatkoznak, ahol tavihalászat is van, a kisebbek, ahol a patakhálászat divik s igen természetesen van olyan hely is, ahol semmit sem kapnak.

Az egész halászati kezelést általában véve igen helyes gyakorlati érzék és törekvés hatja át nem kis eredménnyel. A halászati felügyelő szerint a gondjaira bízott 16 kerületben, amely kerületek rendszeren az erdőgondnokságok kerületeivel esnek egybe, 1 kerület

hijján mind a 15 kerület tiszta haszonnal dolgozott és pedig kerületenként (a kerületek nagysága nagy átlagban megegyezik a mi erdőgondnokságaink kiterjedésével) ott, ahol a patakkalászat divik, 500—2000 K, ahol pedig a tavihalászat túlnyomó, előbbin kívül még 5—6000 K.

A munka megbecsülésére s az igyekezet emelésére vall az a körülmény is, hogy a fizetéses halászokat (tavihalászatnál) rendes fizetésükön kívül, egy meghatározott mennyiségű zsákmányon felül, a többlet halveslya után még bizonyos prémiumban is részesítik.

Természetes, hogy a halászatról mindenütt naplót vezetnek s minden évben gazdasági tervet s előirányzatot készítenek, amely a kifogható halállomány mennyiségével is számol.

Ami most már a halhusnak forgalombáhozatalát illeti, ez jórészt a kereskedelem közvetítésével történik. A kincstár egyetlen nagykereskedővel áll szerződéses viszonyban, akinek Bécsbe szállítja a halat *élő állapotban*. A nagykereskedővel kötött szerződés értelmében az élő pisztráng kilójáért Bécsben 7 K-át kapnak, kivéve a tavipisztrángot (*S. lacustris*), melyért leölve 5·5 K-át fizetnek. A szerződés terhes feltételeket nem tartalmaz a kincstárra nézve, amennyiben a szállítandó mennyiség kötelezően nincs előírva, a kereskedő azonban tartozik hetenként 80 kg halat átvenni. Ezenkívül szállítanak kicsinyben élve vagy leölve magánosoknak is. A leölt pisztrángot zöld galyba és pergamentpapírba csomagolva és nem express szállítva, kg-ként 3—4 K árban árusítják.

Nagy elismeréssel szólottak a hydrobion nevű halszállító eszközről, melyből immár 6 darab van a kincstár birtokában. Állítólag a házi kezelésben mutatkozó jövedelemtöbblet elérésében e készülékeknek is van részük. Ezek az eszközök Bécsben egy mechanikusnál vannak (gondozás à 2 K évente) s ha szükség van rájuk, a kezelőtisztek a központtól kérik az edény elküldését. A halszállítmányt a halászati felügyelő és a kereskedő előzetes értesítésével adják vasutra. Átadásnál a felügyelő is jelen van. Az utközben elpusztult pisztrángért 3—4 K-át fizetnek kg-ként. A halászati felügyelő egy példával is dokumentálta a hydrobion használhatóságát. Grundlsee-nak volt 32 halszállítmánya à 21—24 kg Bécsbe; egynél a halak mind elpusztultak, a többi 31-nél mindössze 11—12 kiló pusztult el. Mindezek daczára, a szállítási költség

és az oxigén árának beszámításával, 6 K 45 f nettó ár mellett értékesült a pisztráng kilogrammja. A hydrobiont ezenkívül még ivadék szállításánál is jó eredménnyel alkalmazzák.

Amint az előbbieken említettem, a halászati jog egyrészt bérbeadás útján értékesítik. Ez azonban csak kis rész és pedig még le nem járt szerződések vagy pedig kisebb, félreeső halasvizetek, ahol a házi kezelés előreláthatóan nem járhat haszonnal. Az érvényben levő szerződések, 10 évre szólnak s a törvényszerű korlátokon kívül, a bérlőtől bizonyos számú halivadék kihelyezését követelik. Az ivadék neveléséről vagy maga a bérlő gondoskodik, vagy pedig a kincstártól veszi azt át.

A kincstár ezenkívül a halászat védelméről is gondoskodik és pedig a törvényben nyújtott eszközökön kívül, az erdőőrök s a személyzet tagjai egyes kihágási esetek feljelentéseért 6—8 K jutalmat kapnak. A halászatra nézve kártékony állatok lelövésére s elpusztítására díjak vannak kitűzve. Többek között kifejtett vidráért 20 K, madarakért 20 f—1 K, sikló kigyóért 30 f, rovarokért és álczákért 1—10 f fizetnek.

Ami végre a halászat jövedelmezőségét illeti, a Duna folyamtól délre eső tartományokban, melyekről most szó van s mely a halászati felügyelő vezetésére van bízva (Alpes és Karsztvidék), a következő adatokat tudtam beszerezni.

Régebben a halászat összes bevétele bérletekből 5200 K volt, 1907. évtől kezdve a tiszta jövedelem 30.000 K, amelyből 15—20 ezer K a házi kezelésben lévő halasvizetekre esik. A jövedelem emelkedése persze kerületek szerint igen elütő.

A kincstári halászat tanulmányozása közben még a következő általános érdekű dolgokat tapasztaltam.

*Ausztriában a plankton-vizsgálatnak nagy jelentőséget tulajdonítanak*, miből kifolyólag ott már régebb idő óta foglalkoznak, különösen tavaknál, ily irányu vizsgálatokkal.

A plankton-vizsgálatban az erdőőrök is jártasak s a jövőre nézve 10 évre terjedő rendszeres adatgyűjtés alapján (minden hónapban 1—2 vizsgálat teljesítésével) azok főbb eredményének közzétételét tervezik.

Ausztriában már eddigelé is majdnem az összes Salmonidafélékkel végeztek tenyésztési kísérletet; jelenleg a tavi saiblingot

nagyon ajánlják magasabban fekvő természetes tavak behalásítására; igen jónak találták még a *Salmo irridea* és *purpurata* kereszteződését. Az utód ugyszólván elveszti elődeinek rossz tulajdonságát s egyesíti magában a jót. Gyorsan nő s husának keménysege és izletessége is megfelelő.

Talán felesleges is említenem, hogy az osztrák *halélettani és kísérleti állomás* alkalmazottai a kincstári területekre gyakran kiszállanak megfigyelés és kísérletezés végett és hogy több az olyan magántógazdaságok száma is, amelyek tenyésztési és takarmányozási kísérletek céljából ugyanezt az élettani állomás számára szintén lehetővé tették (pl. Frauenberg).

Ami Ausztriában a természetes kincstári tavak bonítását, termőképességét illeti, általános vélekedés szerint azok középjók. Hektáronkénti hozamuk körülbelül 5 *kg* nemes halhus, ami bizony mögötte áll a németországi 20 *kg* hozamnak. Vallják is, hogy a tavakban a halállományt még növelni és nemesíteni kell; ám a haladás ezen a téren is tapasztalható.

Ausztriának több neves pisztrángtenyésztő telepét is megtekintettem. Azoknak részletekbe menő ismertetése helyett, szabadjon a következőket felemlíteni.

Az osztrák magán pisztrángos tógazdaságokat általában véve jellemzi, hogy a *tenyészanyag (anyahalak), valamint az ivadék természetes táplálására igen nagy súlyt helyeznek*. Ez azonban csak általánosságban áll, mert vannak erősen kereskedelmi jellegű telepek is, melyeknél a természetszerű tartásmód nem elsődrendű követelmény. Miként más helyen, úgy itt is, *két egyforma gazdaság, illetve telep nincs*. Kezdve az ikrák kiköltésén s végezve a piacra való anyag hizlalásán és eladásán, az eljárások és gazdasági „fogások“ egész tömegével találkozik az ember, világos jeléül annak, *hogy halgazdaságot sablon szerint üzni lehetetlenség s hogy a gazdaság mindig az adott körülményekhez idomul*. Ezt a stereotíp képet jórészt a különböző gazdasági cél is okozza. Számos gazdaság van, ahol az ikratermelés, ahol az ivadéknevelés, vagy pedig piaci árú a termelés célja s még több van, ahol a három czikk közül kettő egyesítve van egymással.

Az általam látott gazdaságokban azonban közös teendők is vannak, ilyen pl. az, hogy a *halállományt mindenütt takarmá-*



*nyozzák*, piaczi árut termelő tógazdaságoknál pedig a gyors fejlődésnek megfelelő *tenyész kiválasztás*. Általában felkapott haltakaromány ivadéknál a rákállatokon kívül: az állati lép, az ugynevezett fehérhalak husa, kevésbé a vér-, hus-, halliszt és vágóhídi hulladék.

Olyan tógazdaságot, ahol a takarmányozást nem gyakorolták volna, nem találtam. Másik főtörekvés egyes tógazdaságokban, hogy a halak piaczi árának megfelelő adagnagyságot (Portionfisch) már a 2-ik évben elérjék, helyenként ezt valóban el is érik (pl. Pözlínél).

Közösen jellemzi ezeket a tógazdaságokat az is, hogy *mind fokozatosan fejlődtek nagygyá*.

A pisztrángokra piaczi ára átlagban 1000-ként 4—5, zsenge ivadék 1000-ként 10—12, az ivadéké 120—140 korona, a piaczi árúé átlag 6 korona, élve, helyben, ab tógazdaság. Szállítási költség a vevőt terheli. Sok tógazdaság nagyobb vendéglőkkel, kereskedővel áll összeköttetésben.

Említésre méltónak találok, hogy a szivárványos pisztráng, egyes termelők véleménye szerint, Ausztriában erősen degenerálódott. Eme panaszok megszüntetése végett ez évben amerikai termelőkől szereznek új anyagot a vérfelújítás céljából. A szállítás azonban ez évben nem sikerült.

Az *osztrák halászati társulat* (K. k. österr. Fischerei-Gesellschaft) október 25-én Bécsben tartott gyűlésén résztvéve, arról győződtem meg, hogy a társulat kiváló erői és szervezete folytán hatalmas tényezője a halászati ügy érvényre jutásának. Bár az állam nagykiterjedésű birtokain számos követendő példát nyújt a halászat helyes és okszerű üzésére, továbbá a közérdek szempontjából azt anyagilag tekintélyes összeggel támogatja, mindamelllett az egyesület tekintélyével és súlyával részint mint agitáló, részint mint véleményező és indítványozó testület céljának megfelelő hatást tud elérni.

Egyebek között a társulat működésének tulajdonítható, hogy egyes társulati tagok, akik egyuttal halasgazdaság birtokosai, önzetlenül, jutalmak vagy ellenszolgáltatás várása nélkül, birtokukon rövidebb tartamu rendes tanfolyamokat rendeznek. Ilyen tanfolyamokat látogatnak pl. a kremsi földmivesiskola növendékei Pözlí wagrami haltenyésztőnél.

(Folyt. köv.)

## EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

### Felterjesztés

a városi erdőtisztek fizetésének és szolgálati viszonyainak rendezése ügyében.

Nagyméltóságú Miniszterelnök Ur!

Nagyméltóságod hivatali elődjének m. é. 166.000 sz. rendelete, valamint Nagyméltóságodnak ezzel kapcsolatosan a városok állami segélyezésére vonatkozólag kiadott újabb rendelete a városok szolgálatában álló erdőtiszteket nem sorozza a közigazgatási tisztviselők sorába s ekként kizárja abból a fizetésemelésből, amelyben tisztársaik részesülnek. Nincsen ugyan kizárva, hogy a városok egyéb jövedelmükből erdőtisztjeik javadalmazását is egy színvonalra ne emeljék a többi tisztviselőkével, egyes ily példák elő is fordulhatnak, legtöbb helyen ellenben már is előállott az a helyzet, hogy a városi erdőtisztek eddig paritásos helyzete a többi tisztviselővel szemben megszűnt vagy eddig is mostoha helyzetük viszonylag még kedvezőtlenebb lett.

Nem ismerjük azokat az okokat, amelyek Nagyméltóságodat ily értelemben való állásfoglalásra birták, ámde kötelességünknek tartjuk, hogy az ellen nem csupán az érdekelt erdőtisztek szempontjából, hanem városaink erdőgazdaságának érdekében is felszólaljunk, mély tisztelettel figyelmebe ajánlva Nagyméltóságodnak alábbi érvelésünket.

Az erdők városaink vagyonának jelentékeny részét alkotják, amely részben az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján állami kezelésben áll, nagyobb részt azonban ma még a városok saját erdőtisztjei által kezeltetik. Saját erdőtisztet tartó város tudomásunk szerint 37 van, melyek közül 33-ra vonatkozólag a mély tisztelettel csatolt táblázatban foglalt adatokat gyűjtöttük össze, amelyekből kitűnik, hogy oly jelentékeny erdőterület van városaink birtokában, amelynek gondos kezelése és jó karban tartása nemcsak városi, hanem országos érdek, s amelynek jövedelme igen lényeges szerepet játszik városaink költségvetésében, mely nélkül a pótdadók terhe még sokkal súlyosabban nyomná a lakosság vállait. Némely hegyvidéki város exisztenciája éppenséggel az erdőbirtok jövedelmén alapszik. A kimutatásunkban szereplő 33 város együttesen 313.835 kat. hold erdővel bir, mely területnek átlagos évi jövedelme az utóbbi

években 3,026.675 K volt. Az erdő jövedelme a városok egész soránál az összjövedelemnek 20—40, sőt 60—70<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-át is kiteszi. Ennek a jelentékeny, tőkeértékben 100 millió koronát meghaladó vagyonnak kezelése és gondozása minden bizonyynyal közigazgatási feladat.

Város	Erdészeti kezelés alatt levő terület kat. hold	Ennek évi tisztá jövedelme korona	Az erdőbirtok tisztá jövedelme a város rendes összjöve- delmének hány százaléka?
Bazin	2.072	10.000	14 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Besztercebánya	12.759	127.600	24 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Brassó	46.393	195.362	10 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Brezsnóbánya	14.293	147.206	58 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Debreczen	24.342	263.677	8 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Dobsina	9.893	125.000	70 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Esztergom	2.808	19.564	30 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Gölniczbánya	7.734	68.000	28 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Gyöngyös	3.400	10.000	5 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Igló	13.100	412.000	60 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Kassa	30.242	183.319	6 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Késmárk	3.760	18.090	7 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Kolozsvár	5.161	24.103	1 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Korpona	8.002	55.447	55 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Lőcse	10.219	190.230	45 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Körmöczbánya	17.469	206.916	35 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Modor	4.267	60.000	67 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Munkács	5.699	14.682	4 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Nagybánya	17.218	92.184	9 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Nagykanizsa	3.187	31.067	3 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Nagykőrös	7.216	106.660	20 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Nagyszeben	3.138	13.046	1 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Pozsony	4.975	50.885	4 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Rimaszombat	2.900	16.000	8 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Rozsnyó	2.475	21.400	12 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Segesvár	6.220	52.435	27 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Selmeczbánya	9.504	80.000	22 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Sopron	10.000	125.000	12 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Szakolcza	2.802	52.365	16 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Szászváros	7.450	44.263	20 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Szatmár	10.196	170.000	13 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Szentgyörgy	2.316	27.310	27 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Zólyom	2.625	12.864	8 <sup>0</sup> / <sub>0</sub>
Összesen	313.835	3,026.675	—

*Ha a városi erdőkkel azonos jogi természetű községi erdők, de sok város erdeje is (Szabadka, Szeged stb.) az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján állami kezelésbe vétetett, tehát az állami közigazgatás tárgyai lettek, akkor a városok saját kezelésében maradt erdők ügyeinek intézése kétségtelenül a városi közigazgatás egyik ténye, az erdőtisztek pedig közigazgatási tisztviselők.*

Nem szükséges Nagyméltóságod bölcs figyelmét külön felhívunk arra a közvetlen és közvetett nagy közgazdasági haszonra, amelyet az ország erdőségei hajtanak, és azokra a különféle jóléti hatásokra, amelyeket gyakorolnak. Ezek helyes felismerésén alapszik a földmivelésügyi kormány abbeli évtizedes törekvése, hogy erdeinket a lehetőségig konzerválja és azoknak szakavatott erdőtisztek útján való gondos kezelését biztosítsa, amely törekvéseiben az 1879. évi XXXI. és az 1898. évi XIX. törvénycikkekre támaszkodik.

Kénytelenek vagyunk ellenben rámutatni arra, hogy amennyiben a városi erdőtisztek tényleg kizáratnának a közigazgatási tisztviselők sorából és ezzel a fizetésrendezés jótéteményétől megfosztatnának, ez a körülmény teljesen ellentétes hatású volna azzal az erdőgazdasági politikával, amelyet e téren a földmivelésügyi kormány követett, s amely erdőtörvényeink intenciójának megfelel.

Az a főiskolai képzettséggel bíró városi erdőtiszt, aki amint alább kifejteni alkalmunk lesz, sok egyéb tekintetben is rendkívül mostoha szolgálati viszonyokkal kénytelen megküzdeni, amidőn azt tapasztalja, hogy működése elismerésben és méltánylásban még annyira sem részesül, hogy amidőn a városi tisztviselők javadalmazásának általános javításáról van szó, és abban sokkal alacsonyabb minősítéssel bíró, sőt minősítéshez egyáltalában nem kötött állásokat betöltő tisztviselők is részt kapnak, abban ő is részesüljön, bizonyára elcsüggedten és kedvtelenül fogja hivatását teljesíteni, ami semmiképen sem áll a városok érdekében.

Nincs hivatás, amelyben annyi függne a tisztviselő ügybuzgóságától, törekvésétől, mint az erdészeti; különösen érvényes ez a városi szolgálatban, ahol az erdőtiszt többnyire egészen önmagára utaltan és szakértő ellenőrzés nélkül működik s azzal sem kecsegtetheti magát, hogy idővel rangban és fizetésben előlép, mint az állami szolgálatban vagy nagyobb uradalmaknál. Teljesen a városi

erdőgazdaságok érdekei ellenére van tehát, hogy a városi erdő-tisztek a közigazgatási tisztviselők sorából kizártan, anyagi és erkölcsi tekintetben hátrányt szenvednek, mert maga a gazdaság fogja ennek kárát látni. Az anyagi káron kívül nem csekély jelentőséggel bír e kérdés erkölcsi oldala is; az erdőtisztnek a közigazgatási tisztviselők sorából való kirekesztése e főiskolai képzettségű tisztikarra az alárendeltség bélyegét nyomja és tetemesen súlyosbítja helyzetét a város polgárságával szemben, amely vajmi gyakran kívánja önző érdekeit a városi erdőgazdaság rovására kielégíteni s amelynek soraiból kerülnek ki nem egy helyen az erdőkárosítók is, melyekkel szemben eljárni az erdőtiszt törvényből folyó kötelessége.

Ez a kettős — anyagi és erkölcsi — hátrány, ha nem is vezet talán oda, hogy a hosszabb idő óta városi szolgálatban álló erdő-tisztek szerény állásaikat otthagyják, de mindenesetre fokozni fogja azokat a nehézségeket, amelyek új erdőtisztnek és gyakor-nokok alkalmazásánál már ma is fennállanak és végeredményében arra fogja kényszeríteni a városok egy részét, hogy erdejüket állami kezelésbe adják. Teljes elismeréssel vagyunk az erdők állami kezelésének egyes városok erdeiben már eddig is elért eredmények iránt és a kisebb, önállóan célszerűen nem adminisztrálható erdőbirtokosoknál az állami kezelést feltétlenül szükségesnek tartjuk.

Viszont azonban arra, hogy oly erdőbirtokok, amelyek önálló kezelésre alkalmasak s eddig általában ilyenekként megfelelően is kezeltettek, ily uton akaratlanul is mintegy az állami kezelés felé tereltessenek, erre okot nem látunk.

Ugy a városi erdőtisztnek, mint városaink és általában erdészeti közigazgatásunk érdekében ezek alapján azzal a tiszteletteljes kérelemmel járulunk Nagyméltóságod elé, hogy *a városi erdő-tiszteket a közigazgatási tisztviselők közé sorozni és fizetésüknek a városok állami segélyezésére fordított összeg terhére leendő szabályozását megengedni méltóztassék.*

Ami az erdőtisztnek fizetésének megállapítandó minimális összegét illeti, erre nézve azt a tiszteletteljes javaslatot tesszük, hogy a rendezett tanácsú város vezető erdőtisztje, a IX. fizetési osztályon kezdve, megfelelő korpótlékok útján bizonyos számú szolgálati év után elérje a VIII. fizetési osztályt és ebben is annak I. fokozatáig

haladjon (4400 K). A törvényhatósági joggal felruházott városokban ugyanez történnék a VII. fizetési osztály első fokozatáig (6000 K), épségben tartva a többi járandóságot (lakás, föld, fa, lótartás stb.). Az alárendelt erdőtiszték megfelelően alacsonyabb fizetési osztályba volnának sorozva, de a szolgálati évekkkel szintén emelkedő járandóságokkal.

Mindez kifejezetten minimum volna, amely nem zárná ki pl. azt, hogy oly rendezett tanácsu városban, amely nagy és jövedelmező erdőbirtokkal bír és egyébként is a törvényes minimumnál jobban fizeti tisztviselőit, a vezető erdőtiszték is megfelelően nagyobb javadalmazásban ne részesüljenek.

A városi erdőtiszték szolgálati és jogviszonyai azonban nem csupán a javadalmazás terén, hanem több más tekintetben is rendezetlenek, ami mindmégannyi akadály annak, hogy szaktudásukat az egész vonalon valóban gyümölcsözőleg érvényesíthessék szolgálatadójuk érdekében. Megragadjuk az alkalmat, hogy az ügy érdekéből fakadó ezeket a további jogos kívánalmakat is feltárjuk Nagyméltóságod előtt, kérve, hogy azokat akkor, amikor a városok ügyeinek újabb törvényhozási rendezése sorra kerül, figyelembe venni méltóztassék.

Ugy a rendezett tanácsu, mint a törvényhatósági joggal felruházott városokban az erdőtiszt az 1886. évi XXI. és XXII. t.-cz. értelmében nem tagja a tanácsnak, tehát nincsen módjában, hacsak külön meghívót nem kap, hogy a városi erdőgazdaságra vonatkozó javaslatait maga adja elő, azokat a tanácsban képviselje és szükség esetén megvédelmezze. Műszaki vagy gazdasági javaslatait tehát többnyire teljesen szakavatatlan tisztviselő adja elő, ami éppenséggel nem korszerű és nem áll az ügy érdekében. Itt-ott, főként magas intelligenciájú lakossággal bíró városokban módot is kerestek már ezen anomália megszüntetésére.

Hasonlóan ferde és lealázó az erdőtiszték helyzete a törvényhatósági joggal felruházott városok közgyűlésein. Tartoznak ugyan ott megjelenni, a hozzájuk intézett kérdésekre felelni, de előadókként hivatalból nem szerepelnek és a szavazás idejére a közgyűlés terméből távozniok kell. Az erdőgazdaság érdekeivel ellentétes álláspontot elfoglaló tisztviselők és képviselőtestületi tagok gyakran kiaknázzák az erdőtisztéknek ezt a mostoha, alárendelt helyzetét,

amelyet némely helyen még súlyosabbá tesz az a körülmény, hogy a főiskolai képzettségű erdőtiszt a gazdasági tanácsnoknak van alárendelve, amelytől a törvény semmiféle minősítést sem kíván.

*Szükségesnek tartjuk tehát, hogy a városi vezető erdőtisztek úgy a rendezett tanácsu, mint a törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanácsnak és közgyűlésnek teljes jogu tagjai legyenek és erdészeti ügyekben előadókként szerepeljenek.*

Végül mint oly körülményt, amely a városi erdőtisztek működését lényegesen bénítja és arra vezet, hogy a városi erdőtiszt állások kevésbé legyenek keresettek, felemlítjük az 1886. évi XXII. t.-cz. 63. §-ának azt a rendelkezését, hogy a városi (községi) erdőtiszt 6 évről 6 évre új választás alá kerül. Ez a rendelkezés nagyon bizonytalanná teszi sok városi erdőtiszt állását és gyakori személycserének okozója, amely sem a városoknak, sem az illető tisztviselőknek érdekében nem áll.

Az állását elfoglaló erdőtisztnek hosszabb időre van szüksége, amíg a gondozására bízott erdőbirtokot a kellő részletességgel megismeri, a gazdálkodást befolyásoló általános és helyi viszonyok felől tájékozást szerez és ezek alapján működésének irányára nézve megállapodásra juthat. Mielőtt azonban jószándékait, tudását az erdő és tulajdonosa javára érvényesíthette volna, végéhez közeledik a hat évi ciklus és vajmi gyakran más foglalja el helyét, aki újból kezdheti a tapasztalatok gyűjtését és a helyi viszonyok tanulmányozását.

Ilyképen bizonyos ingadozás észlelhető sok városi erdőbirtok gazdaságának vitelében, amely a városra anyagi tekintetben hátróztan káros. De káros közszempontból az a felette függő helyzet is, amelyben az ilyen hat évre választott erdőtiszt a város polgáraival szemben van. Állása bizonytalanságának tudatában vajjon felléphet-e a nem egyszer erdőt károsító polgársággal s nevezetesen annak befolyásosabb elemeivel szemben? Ha megteszi, biztosra veheti, hogy a hat év leteltével nem választják meg újra. Szemet kell hunyni tehát sok oly dolog előtt, amely az erdőbirtokos város kárával jár.

Felette ferde helyzete van az ily időlegesen választott erdőtisztnak saját alárendelt erdőőreivel szemben. Visszas, a fegyelmet lazító körülmény, hogy a városi erdőőrök, akik életfogytiglan alkal-

maztatnak, tudatában vannak, hogy felebvalójuk mily függő helyzetben van és néhány év multán esetleg saját hibáján kívül is kénytelen állását elhagyni.

Felismerte ezt a visszas és káros helyzetet már több város és oly módon igyekezett a törvény rendelkezéseit megkerülni, hogy az erdőtisztí személyzetet a „kezelő és segéd személyzet“ kategóriájába sorozta, hogy életfogytiglan legyen alkalmazható. Ez azonban főiskolai képzettségű erdőtisztekre nézve sérelmes okadatolás, amely éppenséggel nem alkalmas arra, hogy állásuk tekintélyét és szakvéleményeik súlyát emelje.

Ez a kérdés tehát szintén törvényes szabályozást igényel, miért is mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy a vonatkozó törvények revíziójánál *gondoskodni méltóztassék, hogy az összes városi erdőtisztek életfogytiglan választassanak.*

Amidőn fenti kérelmeinket Nagyméltóságod bölcshelyébe a legmelegebben ajánljuk, tesszük ezt azzal a tudattal, hogy kérelmeink teljesítése elsősorban városaink javát szolgálná, melyeknek nagykiterjedésű és nagyértékű erdőbirtokán a leggondosabb gazdaság üzését elősegíteni országos érdek.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilváníását.

Budapest, 1910 június hóban.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében

Bund Károly s. k.  
titkár.

Báró Bánffy Dezső s. k.  
elnök.



## FAKERESKEDELEM.

A magyar tölgyfakivitel hanyatlása a földmivelésügyi és kereskedelmi minisztérium figyelmét is felkeltette és az említett két minisztérium a tölgyfakivitel hanyatlásának okait tanulmány tárgyává tette. A külföldről beérkezett jelentések szerint a kivitel hanyatlása főleg a magas árakra és a rossz méretezésre vezethető vissza. A Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete a minisztériumhoz intézett beadványában erre vonatkozólag válaszképpen kifejti, hogy a felsorolt okok nem állanak fenn,



mert a méretezés csak annyiban változott meg, hogy régebben az usance-szerű szélesség  $23/24$  cm volt, most 1—1 cm-rel kevesebb, a hosszúságra vonatkozólag pedig az a szokás állott fenn, hogy a vevő tűrni tartozik 10% két méteren aluli árut, míg a rövidáru mennyisége most 15%. A fennálló bajok okai más körülményekben keresendők: ilyen az 1907. évi világkrízis, a magyarországi és szlavoniai tölgyerdők változatlanul magas kikiáltási árai és ennél fogva megfelelő erdők beszerzésének nehézsége; az amerikai, japáni és a legutóbbi időben nagy erővel fellépett orosz verseny, valamint a belföldi francia tölgyfa versenye, melyek a magyar és szlavoniai árut mindinkább kiszorították. Az 1909. év őszen beállott javulás csak a szlavoniai erdőeladásokra terjedt ki s ez tette lehetővé, hogy a szlavoniai tölgyerdőkre a legnagyobb érdeklődés mellett újból mutatkoztak ajánlattevők és ezáltal lehetségessé vált Szlavóniából *fűrészanyagot* exportálni. A hasított tölgyárak helyzete azonban nem javult, aminek az az oka, hogy az alkalmas erdők még mindig tuldrágák, míg másrészt a termelési költségek a folyton növekvő munkaskivándorlás, az élelmiszerek drágulása folytán annyira emelkedtek, hogy a külföldi fogyasztók a mi árainkat nem tudják megfizetni és ezért olcsóbb beszerzési forrás után néztek.

Miután csupán az értékesebb szlavoniai tölgyerdők árai szállítottak le, a csekélyebb értékű magyar és erdélyi tölgyerdők árai nem, az egész tölgyfaipar kénytelen volt anyagszükségletét Szlavóniában fedezni, minek folytán az erdők ott csak nagyon drágán voltak megszerezhetők és így az ily drága nyersanyaggal az amerikai és orosz tölgyfa versenyével szemben a külföldi piacokon boldogulni nem lehetett és így az orosz és amerikai hordófa hazánkba és Ausztriába is bejutott, úgy hogy ma már a hazai dongatermelést fenyegeti. A magyar és erdélyi tölgyerdők tulnyomóan csakis hordófa és talpfa céljaira alkalmasak és így a külföldi versenyrel csak úgy vehetjük fel a harcot, ha a tőárakat a tényleges értéknek megfelelően a 6—8 év előtti nivóra szállítják le. A tőáraknak a valóságos viszonyoknak megfelelő megállapítása éppenséggel nem befolyásolja az árképződést az erdőtulajdonosok hátrányára, amit a legutóbbi évek tapasztalatai legjobban bizonyítanak, mert megállapítható, hogy a tőárak helyes megállapítása esetén egész-

séges és élénk verseny fejlődik ki és a fa tényleges értéken kel el.\*)

Azon vámtételek folytán, amelyek a németországi bevitelben tölgyrönkökre és fűrészárura fennállanak, a német fűrésztulajdonosokra nézve czélszerűbb, ha Szlavoniában tölgyrönkfát vásárolnak, azt viziuton Németországba szállítják és ott dolgozzák fel fűrészanyaggá, mint ahogyha a fát Szlavoniában fűrészelték volna fel. Ennek folytán a Szlavoniában eladott tölgyfa a magyar fűrészipar nagy hátrányára gömbölyü állapotban szállittatik Németországba. Ennek ellensúlyozására miután a vámtételek a kereskedelemi szerződés fennállásának ideje alatt meg nem változtathatók, csakis tarifális kedvezmények lennének alkalmazhatók. E helyett azonban az intéző körök az utóbbi években az addig fennállott vasuti díjkedvezményeket is fokozatosan megszorítani törekedtek.

A hazai tölgyfatermelés versenyképessége érdekében a Magyar fakereskedők és faiparosok országos egyesülete szükségesnek tartja, hogy

a kedvezményes díjtételek a fűrészelt tölgyfa, hordófa és talpfa kivitelére a külföldi forgalom viszonylataiban ismét életbe lépessenek, hogy

az I. kivételes díjszabás alkalmaztassék a fűrésztelepekhez szállítandó gömbfánál 60 *km* távolságtól felfelé (a minimális távolság most 100 *km*); hogy

a 0.2 filléres (+ 4 fillér kezelési illeték és szállítási adó) egységdíjtétel engedélyeztessék visszatérítés útján azon mennyiségű tölgyfára, amely bebizonyíthatólag mint fűrészáru a fűrészekből vasuton közvetlenül a vámkülföldre, illetve Fiumén át a tengeren exportáltatik.

Az egyesület a hasított és fűrészelt tölgyfa behozatalát megakadályozó *védvámok* mellett foglalt állást.

---

\*) Itt tulajdonképen a *kikiáltási* ár megállapításáról van szó, amelyből azután a verseny eredményeként a tényleg elért *tőár* alakul ki. A hazai értékesíthető tölgyesek erős megfogyatkozása mellett csak természetes, ha az erdőbirtokosok a néhány év előtti árakhoz ragaszkodtak s bevárják a jobb kelendősségi viszonyokat, semhogy most alacsony árakon adjanak tul erdejük fatermésén.

Ez nem von le semmit abból az igazságból, hogy a fenforgó fapiaczi viszonyokkal teljességgel nem számoló kikiáltási árak a versenyt megbénítják *Szerk.*

**A talpfaüzlet bajainak orvoslása.** A talpfatermelők siralmas helyzetének nemsokára vége lesz. A Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete beadványt intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben utal a válságos helyzetre és arra, hogy a Máv talpfaszállítói között számos oly kisebb exisztencia van, akiknek egyedüli keresetforrását képezi a talpfatermelés és szállítás és akik abban a feltevésben, hogy talpfájukat a jövőben is a szokott módon értékesíthetik, nagymennyiségű talpfát állítottak elő, mely azonban most eladhatatlanná vált. A belföldön a talpfa nem értékesíthető, mert a Máv a talpfabeszerezést teljesen beszüntette, a külföldön pedig azért, mert az osztrák államvasutak a magyar származású talpfát teljesen kizárták, a német vasutak pedig a belföldi talpfát még akkor is előnyben részesítik, ha az a külföldinél 10%-kal drágább. Az egyesület arra kérte a Máv. igazgatóságát, hogy régi talpfaszállítóinak nyújtson alkalmat arra, hogy készleteiket értékesíthessék, ami olyképen volna lehetséges, ha a Máv. rövid időn belül versenytárgyalást tűzne ki, azzal a kifejezett korlátozással, hogy szállításra kizárólag csak oly tölgytalpfa kerülhet, mely az ajánlatétel idejében rakhelyen készen fekszik, tehát a szállításból kizáratik minden olyan talpfa, melyet csak a versenytárgyalás kihirdetése után szándékoznak termelni. A szállítók nagy része a fizetési határidők tekintetében a legmesszebbmenő előzékenységre hajlandó és így misem áll útjában a talpfaversenytárgyalás kiírásának. Ezzel a Máv. nemcsak a talpfapiaczon és sok ezer munkásemberen segítene, hanem olcsón fedezhetné talpfaszükségletét is és lehetővé tenné, hogy erdőbirtokosaink és fatermelőink hozzáláthatnának az 1912. évi talpfaszükséglet előkészítéséhez.

A kereskedelemügyi minisztérium vasutügyi osztálya már foglalkozik ezen kérdéssel és fentemlített egyesület kiküldött bizottsága azt az értesülést nyerte, hogy a Máv. ezévi és még több évi szükségletét most állítja össze, ezen munkálatok befejezése után a versenytárgyalást azonnal ki fogják írni és ennek keretében nyer elintéztést a talpfatermelőknek a meglévő készletek átvételére vonatkozó kérelme.

(Fr. L.)

**A papirgyárak faszükséglete.** A Pester Lloyd június 5-iki számának közgazdasági rovatában azt mondja, hogy a magyar papiranyag- és papirgyárak fejlődésének legnagyobb akadályát

évek óta a szükséges faanyag beszerzésének nehézsége okozza. A legtöbb papir- és cellulózagyár olyan vidékeken van, melyekben az erdőség legnagyobb része a kincstáré, mely ezt a kérdést eddig mindig a legmerevebb tartózkodással tárgyalta. A Magyar Gyáriparosok Szövetsége most a kereskedelmi és fölmivvelésügyi miniszterekhez beadványt intézett, amelyben a fabeszerzés körül felmerült nehézségek elhárítását kéri annál is inkább, mivel erdőgazdaságunk érdekei ezáltal semmiképen sem érintetnek. Ezen beadványokban bizonyos minőségű fának választékolása a papiripar céljaira, az áterdőlés foganatosítása és a szerződések tartamának meghosszabbítása tárgyában javaslatok is tételnek. A magyar papiriparosok ezen kérelmének a két miniszter előtt való tolmácsolására báró *Hatvany* József igazgatósági tagot kérték fel.)\*

*H. Gabnay Ferencz.*

**A fával foglalkozók országos szövetsége Galicziában és Bukovinában.** A galicziai és bukovinai fatermelők, faiparosok és fakereskedők a fával foglalkozók országos szövetséget alapítottak. A szövetség tagjainak közös érdekét van hivatva megóvni s különösen az erdei termékek értékének emelését czélozza, úgy a szállítási díjtételek mérséklése, valamint a szállítási feltételeken való könnyítés és azáltal is, hogy idegen eredetű talpfák és egyéb faanyagoknak az osztrák államvasutak részére való szállítását megakadályozza.

*Gabnay Ferencz.*

---

\*) E kérdésre vonatkozó véleményünket már ismételtelen volt alkalmunk kifejteni, hiszen nem először merül fel a papirgyárak kívánsága. Ami a cellulóze gyártásra elsősorban alkalmas, vékonyabb választékoknak külön való értékesítését és az ily anyagot szolgáltató áterdölések megindítását illeti, ezek a kívánságok a házi kezelés keretében könnyen teljesülhetnek és ha különös mellékkivánságokkal nem kapcsolatosak, teljes figyelmet érdemelnek. Azonban az így különválasztott fa is csak nyilvános árverés útján értékesíthető a kincstári erdőkben és végzetes hibának tartanók, ha ettől a bevált elvtől a kormány, akárcsak a szerződések meghosszabbítása alakjában is, egy szemernyit is eltérne. A papirgyárak a közelükben fekvő erdők faterméséért a legnagyobb árat ajánlhatják, mert nem kell a fának nagy távolságokra való szállításával számolni. A szerződés-meghosszabbítás iránti kívánságot tehát másnak mint egy érdekcsoport oly üzleti kísérletének, amilyenek kormányváltásokkal kapcsolatosan fel szoktak merülni, nem tarthatjuk, de reméljük, hogy az új kormányban lesz elég ellentálló erő minden jogosulatlan próbálkozással szemben.

*Szerk.*

**Erdőeladás.** A Salamon-család Szepes és Sáros megye öt községe területére kiterjedő erdejét galicziai vállalkozók egy és fél millió koronán vették meg. A kitermelendő famennyiségek állítólag Galicziába vannak szánva, valószínűbb azonban az, hogy ezen ipárhoz arányítva amugy sem faszegény országban csak át fog küldetni.

**Uj fatermelő részvénytársaságok.** A *Lówy Bernát és fia* vágbesztercsei czég vállalataiból 60.000 korona alaptőkével részvénytársaság alakult. — A *Magyar Fakereskedelmi részvénytársaság* a Stein Elek és Stein Izrael, valamint Vákár Lukács tulajdonát képező 3200 holdas Putna erdő kitermelésére 750.000 korona tőkével egy bécsi pénzüintézet támogatása mellett részvénytársaságot alakított.



## IRODALOM.

### Könyvismertetés.

**Kövesi Antal: Grafosztatika és vasszerkezetek.** Tankönyv főiskolai hallgatók részére. Selmezbánya, 1910. Joerges A. özv. és fia kiadása. 8<sup>o</sup>, 368 oldal, 316 ábra, táblázatok. Ára 10 K.

Főiskolai tankönyveink száma ezzel a művel ismét egygyel szaporodott. S bár az erdőmérnökhallgatók részére hazánkban a grafosztatika nincsen a tantervben előírva, mint pl. Bécsben, mégis haszonnal forgathatja e művet minden erdőmérnök is, aki építkezésekkel foglalkozik. Ezeknek Kövesi Antal legujabb művét melegen ajánljuk figyelmükbe.

**Petrás Jakab és Serbán János: Az 1879. évi XXXI. t.-cz.-nek az erdei kihágásokra vonatkozó intézkedései az erdei rovatos naplókra vonatkozó rendelettel, a rendőri büntető szabályzat kivonatával, kárbecslési példákkal és magyarázatokkal ellátva.** Besztercze 1910. Szerzők tulajdona. 8<sup>o</sup>, 168 oldal. Ára 3 K 50 f.

A szerzők egyike (Petrás Jakab) mint m. k. főerdőmérnök, másika mint volt főszoigabíró bő alkalommal birt az erdei kihágások körüli eljárásban tapasztalatokat szerezni. Ezeket a tapasztalatokat értékesítették a szerzők művük kiadásánál, amelylyel sok kezdő társuk munkáján könnyítenek.

Teljes méltánylást érdemlő munkát végeztek ezzel a szerzők, miért is művüket a szakközönség figyelmébe legmelegebben ajánljuk.

Fülöp Szász Coburg Gothai Hercege ő fensége magyarországi vadászterületeinek és vadállományának uradalmak szerint való ismertetése. Kiadta a hercegi erdőigazgatóság Jolsván, 1910.

**Kariudo: Vadászatok négy világrészben.** II. kiadás. Kiadja a hercegi erdőigazgatóság Jolsván, 1910.

Mindkét mű a bécsi nemzetközi vadászati kiállítás alkalmából látott napvilágot s míg előbbi igen tanulságos betekintést enged a Coburg hercegi vadászterületek fejlődésébe, kezelésébe és általában viszonyaiba, addig utóbbi mű, melynek álnév alá rejtőző szerzője maga Fülöp herceg, vonzó vadászati leírásokat tartalmaz a világ minden részéből.



## HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

### PÁLYÁZAT ERDŐSÍTÉSI JUTALMAKRA.

17683/1810. szám. — Az erdőtörvény (1879. évi XXXI. t.-cikk) 165. §-ában körülírt kopár-, vizmosásos és futóhomokterületeken ez évben létesítendő, közgazdasági jelentőséggel bíró erdősítések megjutalmazására az országos erdei alapból tizenegy (11) nagy jutalmat, tíz (10) elsőrendű és kilencz (9) másodrendű elismerő jutalmat tűzök ki, u. m.:

három egyenként 1000 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, egyet disztárgyban),

négy egyenként 800 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, kettőt disztárgyban),

négy egyenként 600 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, kettőt disztárgyban),

öt egyenként 500 koronás elsőrendű elismerő jutalmat (háromat készpénzben, kettőt disztárgyban),

öt egyenként 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmat (háromat készpénzben, kettőt disztárgyban),

öt egyenként 300 koronás másodrendű elismerő jutalmat (háromat készpénzben, kettőt disztárgyban),

és négy egyenként 200 koronás másodrendű elismerő jutalmat (háromat készpénzben, egyet disztárgyban).

Ezen jutalmakért az érdekelt birtokosok (bérlok) azon erdősítésekkel versenyezhetnek, amelyeket az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. §-ában körülírt kopár-, vizmosásos, vagy futóhomokterületeken, állami pénzsegély igénybevétele nélkül a folyó év tavaszán vagy őszén foganatosítottak.

Megkivántatik azonban, hogy:

a) az 1000 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy tagban legalább 25 kat. hold terjedelműek,

b) a 800 és 600 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 25 kat. hold terjedelműek,

c) az 500 és 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 10 kat. hold terjedelműek, és végül

d) a 300—200 koronás másodrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 5 kat. hold terjedelműek legyenek.

A pályázó birtokos a versenyre bocsátott erdősítést az első munkálatoktól kezdve a jutalom odaitélésének idejéig állandóan gondozni, a szükséges pótlásokat foganatosítani s a létrejövő erdőt az 1879. évi XXXI. t.-cz. 2., illetve 4. §-ai szerint erdőként fenntartani és kezelni tartozik.

A versenyre bocsátott erdősítések az 1915-ik évben fognak a helyszínén megbíráltnak. A jutalmak kiosztásánál az erdősítések sikere és közgazdasági jelentősége, az erdősítésnél felmerült nehézségek és az erdősítésre fordított költségek fognak irányadóul szolgálni, de a pénzjutalmak kiosztásánál figyelembe vétetnek ezek mellett a birtokos vagyoni viszonyai is.

A pályázó birtokos a jutalomra csak akkor tarthat igényt, ha a versenyre bocsátott és a jutalomra érdemesnek ítélt erdősítés a jutalom odaitélésének idejében is birtokában lesz.

Az odaitélt pénzjutalom egy harmadrésze az erdősítést teljesítő kezelő erdőtisztet (gazdatisztet vagy bérlőt) fogja illetni. A disztárgyat nyert birtokosok azon alkalmazottai pedig, — kik a jutalmazott erdősítések teljesítése körül kiváló érdemet szereztek, — érdemük szerint külön pénzjutalomban fognak részesülni.

A folyó év tavaszán teljesített erdősítéseket legkésőbb folyó évi július hó hó végéig, a folyó év őszén teljesített erdősítéseket

pedig legkésőbb folyó évi deczember hó 25-ig kell a birtokosnak a közigazgatási erdészeti bizottságnál vagy a kir. erdőfelügyelő-ségnél pályázatra bejelenteni.

Pályázhat a feltételeknek megfelelő erdősítésekkel az erdősítést teljesítő erdő- vagy gazdatiszt, valamint a beerdősített terület bérlője is, de pályázati kérelméhez mellékelni kell a birtokos irásbeli nyilatkozatát, melyben az kijelenti, hogy a pályázatban való részvételhez hozzájárul és egyszersmind kötelezi magát, hogy a versenyre bocsátott erdősítést az 1879. évi XXXI. t. cz. 2. vagy 4. §-ában meghatározott feltételek szerint állandóan erdőként fogja fentartani és kezelni.

A pályázati kérvényben az erdősítés helyét (község, dülő, helyrajzi szám), kiterjedését és az erdősítésre használt fanemeket pontosan meg kell jelölni.

Budapest, 1910. évi május hó.

*M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

## FELHIVÁS

*az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alapból az 1910/1911. tanévben kiosztható segélyek ügyében.*

17973/1910. I/A/2. sz. — A m. kir. földmivelésügyi minisztérium szolgálati ügyköréhez tartozó állami erdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alapból az 1910/1911. tanévre szóló segélyek az 1906. évi 79981. szám alatt jóváhagyott szabályzat 8. szakaszának 4. pontja értelmében folyó évi július havában osztatnak ki.

Az idézett szabályzat értelmében segélyben részesülhetnek az állami erdészetnél (kincstári erdőknél, állami kezelésbe vett községi stb. erdőknél, erdőfelügyelőségeknél, a selmeczbányai erdészeti főiskolánál, az erdőőri szakiskoláknál és erdészeti kísérleti állomásoknál) alkalmazott tényleges szolgálatban álló nyugdíjazott és elhalt összes tisztviselőknek (erdőtiszteknek, erdészeti tanároknak, erdészeti mérnököknek, kincstári erdészeti orvosoknak, erdőszámvevőségi tisztviselőknek, irodatiszteknek) mindkét nembeli gyermekei, illetőleg árvái, ha az alább felsorolt belföldi intézetek valamelyikének rendes tanulói közé az 1910/11. tanévre felvétetnek,



továbbá amennyiben már megelőzőleg is iskolába jártak volna, ha a tanulmányi előmenetelt igazoló bizonyítványokban kitüntetett összes osztályzatok legalább fele kitünő, jeles, igen jó, vagy jó.

Elégtelen osztályzat a segélyezést kizárja.

Tornából, énekből, valamint az egyes nem kötelező tantárgyakból nyert osztályzat az igényjogosultság megállapításánál számításba nem vétetik.

Azok a tanintézetek, melyeknek rendes tanulói a szabályzat 18. §-a szerint segélyben részesíthetők, a következők:

A) *Fiugyermekek részére:*

1. az erdészeti főiskola,
2. gimnáziumok,
3. reáliskolák,
4. a felsőkereskedelmi iskolák,
5. felsőipariskolák és
6. polgári iskolák.

B) *Leánygyermek részére:*

1. tanítónő-, óvónő- és nevelőnőképzők,
2. női kereskedelmi tanfolyamok,
3. felsőbb leányiskolák és
4. polgári leányiskolák.

C) *Mindkét nembeli gyermek részére:*

1. az elemi iskolák azzal a korlátozással, hogy a fiugyermekek és az I—IV. osztályba járó leánygyermek segélyben csak akkor részesülhetnek, ha megfelelő helybeli tanintézet hiányában másutt kénytelenek tanulni;

2. a siketnémák, vakok stb. oktatására szolgáló gyógypedagógiai tanintézetek és pedig tekintet nélkül a gyermek életkorára és előképzettségére.

Más tanintézetek tanulói és a fentebb felsorolt tanintézetek rendkívüli, vendég- és magántanulói, nemkülönben a különböző időszaki (téli, esti stb.) tanfolyamok hallgatói a segélyben nem részesíthetők.

A segélyek adományozása a folyamodó tisztviselő, illetve árva vagyoni viszonyainak számbavételével történik. Egyenlő igényjogosultság mellett előnyben részesülnek az árvák s azok a tisztviselők, kiknek több ellátatlan gyermekük van, vagy akiknek hivatali székhelyén megfelelő tanintézet nincs.

A segélykiosztásnál az atyának érdemessége is figyelembe vétetik.

A tisztviselő rendszeren csak egy gyermek nevelésére nyerhet segélyt; 2 gyermek, vagy rendkívüli esetben 3 gyermek után csak akkor, ha az illetőnek első esetben legalább 4, vagy a második esetben legalább 5, még szülői ellátást igénylő gyermeke van.

A segély a szabályzat értelmében mindenkor csak egy-egy tanévre adatik, a segélyben részesülő a következő tanévben is részesülhet segélyben, de csak új kérvény alapján.

A segélyek minden év szeptember havától kezdve tíz egyenlő havi részletben szolgáltatnak ki, de csak abban az esetben, ha a gyermek tényleg a fent elősorolt tanintézetek valamelyikében tanul, illetőleg az első részlet akkor, ha a gyermek az illető tanintézetbe felvételre.

A segélyezés iránti kérvényekben kitüntetendő a folyamodó ellátatlan gyermekeinek a száma s kora, az általuk látogatott tanintézet, az esetleg élvezett ösztöndíj, vagy más ilyenmű állandó segély összege s a kérvényhez a gyermek, illetőleg a gyermekek legutolsó iskolai bizonyítványai, nemkülönb a szülők vagyoni állásáról szóló hatósági bizonyítvány, illetve atyátlan, anyátlan árváknál az árvaszék igazolványa csatolandó.

Az érdekelt szülők, illetőleg gyámok felhivatnak, hogy az alapból nyerhető segélyek iránti kérvényüket szabályszerű bélyeggel ellátva legkésőbb folyó évi július hó 8-ig „Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottsághoz“ (Budapest, V., Zoltán-u. 16. sz.) beküldjék. Az ezen határidőn túl beérkező, vagy kellőleg fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1910. évi május hó 20-án.

*A m. kir. földmivelésügyi miniszter.*



## KÜLÖNFÉLÉK.

A magyar hordófatermelés állandó csökkenéséről képet nyújt az alábbi kimutatás, mely szerint a Németországba irányuló kivitel ezen cikkben az 1900. évi 3232 waggonról 1908-ban 846 waggonra hanyatlott. Ezen kimutatás szerint szállítottak waggonokban:

Év	Magyar-ország	Orosz-ország	Észak-Amerika	Összesen
1900	3232	407	1632	5271
1901	2533	347	1546	4426
1902	2079	514	762	3355
1903	1936	538	708	3182
1904	2706	1005	1005	4716
1905	2355	745	1030	4129
1906	2339	1124	1593	5656
1907	1326	1565	995	3886
1908	846	1278	1439	3563

Vagyis az orosz és északamerikai verseny a magyar hordófát Németországból ugyszólván teljesen kiszorította. Most már Budapesten is érezhető az orosz és amerikai verseny, amennyiben a kőbányai nagy hordógyárak most már sok orosz és amerikai fát dolgoznak fel. (Fr. L.)

A porosz állami erdők 1910. évi jövedelmét 135,801.000 márkával, a kiadásokat pedig 69,356.000 márkával irányozták elő, úgy hogy az erdőkincstár tiszta jövedelme 66,445.000 márka.

Az állami erdők terjedelme összesen 2,997.175 ha. (Fr. L.)

**Halálozás.** Amint utólag nagy sajnálattal értesülünk, Szabó Béla m. kir. erdőmérnök (Nagybocskó), az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja f. é. január hóban elhunyt.

Elhunyt továbbá m. hó 21-én Stark Ferencz nyug. m. kir. erdészeti számvizsgáló, az Országos Erdészeti Egyesületnek tagja, 71 éves korában Budapesten.

Béke hamvaikra!



## VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztli létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Földmivelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére *Sághy Kálmán* főerdőtanácsosi czimmal és jelleggel felruházott erdőfelügyelőt főerdőtanácsossá, *Kögl Árpád* alerdőfelügyelőt pedig erdőfelügyelővé kinevezem.

Kelt Budapesten, 1910. évi május hó 28-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

GRÓF SERÉNYI BÉLA s. k.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a kir. erdőfelügyelőségek személyzeti létszámában *Ferentzy Lajos* II. oszt. kir. alerdőfelügyelőt I. oszt. kir. alerdőfelügyelővé nevezte ki.

Földmivelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére *Zareczky Pál* erdőtanácsost főerdőtanácsossá kinevezem.

Kelt Budapesten, 1910. évi május hó 28-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

GRÓF SERÉNYI BÉLA s. k.

Földmivelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére *Tölg Vilmos* erdőtanácsost főerdőtanácsossá kinevezem.

Kelt Budapesten, 1910. évi május hó 28-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

GRÓF SERÉNYI BÉLA s. k.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Tölg Vilmos* kir. főerdőtanácsost a susáki erdőhivataltól a zágrábi erdőigazgatóság központi szolgálatához helyezte át.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Petényi Keresztély* kir. főerdőmérnököt Vinkovczéről Budapesre, a földmivelésügyi miniszterium erdészeti (I. B.) főosztályába helyezte át, *Jakab István* kir. erdőmérnököt pedig megbizta a vinkovczei kir. erdőrendezéség vezetésével.

A kalocsai érseki uradalom *Nemes Béla* erdőgyakornokot erdészszé nevezte ki és az uradalom központi erdőgondnokságának vezetésével bízta meg.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Hagen József* kir. erdőmérnökgyakornoknak állami szolgálatáról történt lemondását elfogadta.



## Az „Erdészeti Lapok“ 1910. évi XIII. füzetének HIRDETÉSEI.

### Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

**Dijszabás.** Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

**Külön mellékletek** 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonkint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.



### BÓRA-rendszerű szab. asztallapos és hosszfa-szállító kocsik és csoportfék rendszere.

Gyakorlati tények alapján bebizonyult, hogy azon iparvasuti alvázak kocsik-rendszerei, melyeknél az ütközők és fékező-állványok az alvázakra vannak szerelve, a legéletveszélyesebb és legdrágább üzemet nyújtják. Az ily kocsikkal lebonyolított üzemenél, a felelőssé tett üzemtulajdonos, vagy üzem-

vezető sohasem tudhatja, mely pillanatban fordulhat elő halálos kimenetelű baleset, amiért a törvény a rossz kocsirendszer helyett, őt teszi felelőssé.

Iparvasutaknál eddig a különféle üzemigények folytán, ezen elavult, torzrendszerű kocsikat nem tudták elkerülni. Míg most már a Bóra-féle Európaszerte ismert és alkalmazásban lévő, mindenütt kitünően bevált alvázak kocsik- és fékrendszerekkel, azok az összes üzemágaknál kiküszöbölhetők.

Minden üzemtulajdonos érdeke azt kívánja, hogy a már meglévő régi és rosszrendszerű kocsijait Bóra-rendszerre alakíttassa át. Új kocsik beszerzésénél pedig a régi rendszerűt még ingyen se fogadja el, mert azok drága üzemük folytán, ugyanis többszörösen megfizettetének magukat.

A régi rendszerűeknek Bóra-rendszerűvé való átalakítási költsége 1 év alatt, a teljesen új kocsik beszerzési ára pedig 3-4 év alatt — az üzemenél elért megtakarításokból — amortizálódik.

Aki a régi rendszerek hátrányait kikerülni s a Bóra-rendszerek előnyeit üzeménél kihasználni akarja, olvassa el ismertető leírásomat, melyet kívánatra megküldök, hogy megismerhessék azon körülményeket, melyektől személyzetük életbiztonsága és üzemük anyagi eredménye függ.

(1. XXIV. 5.)

**BÓRA ELEMÉR, Gurahonez, Arad megye.**



(2. XII. 5.)

Prospektus  
díj'alanul.

**E. Jasmin, Hamburg 30. el. Lehmweg 30. Deutschland.**

**Új földfűrő.** 15 szabadalom. Legmagasabb ki-  
tűntetések. Gyorsan, könnyen és  
megbízhatóan dolgozik. Földmunkálatokra, furá-  
sokra, talajvizsgálatokra, ültetésre, rudak és osz-  
lopok állítására és sok más czélra. Fűrők 60—400  
mm átm. Nagy munkamegtakarítás. Olcsó árak.



**LANGFELDER V.**  
GÉPGYÁR ÉS VASONTÖDE  
BUDAPEST 56.  
TELEFON 4-25  
MŰKÖDÉS 12-14

FÉLSTABIL ÉS STABIL  
GŐZGÉPEK  
SZAB. KAZÁNOKGYÁRTÁSA

(3. IX. 3.)

Szükségem volna nagyobb mennyi-  
ségű 1 vagy 2 m hosszú, 18—35 mm  
átmérőjű rönkökben, csomómentes,  
egészséges *barkóca*-, *jávor*-, *vadkörte*-,  
*hárs*- és *bükkfára* — esetleg deszkák-  
ban. Ajánlatok legolcsóbb árak meg-  
jelölésével „Kőbánya 329” jelisével  
*Fodor Lipót hirdetési irodájába*, Buda-  
pest, VI., Cengery-utca 45. kéretnek.

(5. II. 2.)

Uri ruhák ké-  
szítéséhez való

**jó brünni posztót**  
legjutányosabb gyári árakon szállít

**ETZLER ÉS DOSTAL BRÜNN**  
**Schwedengasse 5/z.** (4. VI. 3.)

Számos magyar erdőhivatal egyenruhászövet szállítói.  
A gyárból való közvetlen bevásárlás nagy előnnyel jár.  
☛ **Dus mintagyűjtemény megtekintésre bérmentve.**

**Pályázat.** Méltóságos gróf Zichy Ráfáel ur bihari uradalmában betöltendő az *erdőmesteri* állás, mely folyó év október hó 1-én elfoglalandó. Pályázhatnak oly államvizsgázott magyar honpolgárok, kik nagyobb erdőségek önnálló vezetésében már több évi gyakorlatot tudnak kimutatni és a fővad ápolása és tenyésztésében kellő jártassággal bírnak. Előnyben részesülnek, kik ezenkívül a mezőgazdaság vezetésében is némi gyakorlattal bírnak, mert egy 400 holdas mezőgazdaságot is az illető fog vezetni.

Évi fizetés 4000 korona, szabad lakás, 40 *ürm* tűzifa, 4 *hl* óbor, 10 *hl* buza, 18 *hl* rozs, 15 *hl* árpa, 125 *kg* kőszó, 8 drb. tehén és 12 drb. öreg sertéstartás és 5 m. hold tengeriföld.

Az Ő Méltóságához intézett pályázati kérvények legkésőbb folyó év július hó 1-ig *Gróf Zichy Ráfáel ur központi irodájába Zichyfalva*, up. *Sárszentmihály* intézendők

(6. II. 2.)

*Gróf Zichy Ráfáel*  
uradalmainak központi irodája.

Nagyobb mennyiségű **luczfenyőmagot** keresek megvételre; szíves ajánlatokat az ár és mennyiség megjelölésével „*Erdő*“ jellegére a kiadóhivatalba kérek. (7. II. 2.)

Gróf Ballestrem-féle csaczai erdőgondnokságnál első szeptemberre egy **erdészi állás** fog megüresedni. Kezdőfizetés 1400 K, szabad szolgálati lakás és illetményfa. Jelentkezhetnek az erdőőri szakvizsgával bíró egyének bizonyítványmásolataik beküldése mellett, melyek vissza nem küldetnek. Kivátnatik a német nyelvnek szóban és írásban, a tótnak pedig szóban való bírása. (8. II. 2.)

Gróf Ballestrem-féle csaczai erdőgondnokság azonnali belépésre **felmérési segédet** keres. Pályázónak valamennyi felmérési munkálatokban jártasnak kell lennie és a tót nyelvet birnia. Bizonyítványok másolatban nyujtandók be, melyek vissza nem küldetnek. Havi fizetés 120 K, felmérési napokon 2 K napidij is. A német nyelvnek szóban és írásban való bírása kivátnatik. (9. II. 2.)

**Fenyő- és bükkfaeladás tövön terület szerint.** 2717/1910. sz. A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság irodájában 1910. évi augusztus hó 9-én d. e. 9 órakor nyilvánosan megtartandó versenytárgyaláson az addig benyujtott zárt írásbeli ajánlatok után tövön terület szerint eladásra kerül a fogarasi m. kir. erdőgondnokságban az 1911. évtől kezdve öt (5) éven át kihasználható 126·9 kat. hold „Buzdugán“ nevű és a „Vakária“ nevű 235·7 kat. holdnyi vagyis összesen 3626 kat. hold főhasználati vágásaiban levő fenyő- és bükkfaanyag.

Kikiáltási ár holdanként a „Buzdugán“ nevű 126·9 kat. hold vágásterület után 702 K, a „Vakária“ nevű 235·7 kat. hold vágásterület után 578 K.

Ajánlatok csakis mindkét vágás faanyagára százalékokban kifejezett felüligérettel tehetők.

Bánatpénz 13.000 korona.

Az árverési és szerződési feltételek a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál és a fogarasi m. kir. erdőgondnokságnál megtekinthetők, illetve megszerezhetők. Ugyanott kívánatra ajánlati űrlapok és borítékok is megszerezhetők.

Kolozsvár, 1910. évi június hó 1-én.

(10)

*M. kir. erdőigazgatóság.*

**Fenyő- és bükkfaeladás tövön.** 2716/1910 sz. — A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság irodájában 1910. évi augusztus hó 9-én d. e. 10 órakor kezdődő írásbeli zárt ajánlati nyilvános versenytárgyaláson tövön való eladásra kerül az abrudfalvai m. kir. erdőgondnokságban az 1910. évtől 1913. évig kihasználandó 287·89 kat holdnyi „Plaj és Izbicsóra“ nevű tisztázó vágásokban tövön lebélyezett számozott és felbecsült 8829 drb. fenyő és 5909 drb. bükkfa.

Kikiáltási ár 57260 korona.

Ajánlatok százalékban kifejezett felüligérettel tehetők.

Bánatpénz 3000 korona.

Az árverési és szerződési feltételek a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál és az abrudfalvai m. kir. erdőgondnokságnál megtekinthetők és illetve megszerezhetők. Ugyanott az érdeklődők kívánatra ajánlati űrlapokat és borítékokat is kaphatnak.

Kolozsvár, 1910. évi június hó 1-én.

(11)

*M. kir. erdőigazgatóság.*

**Pályázati hirdetés.** Egy 10.000 kat. holdas erdővel bíró nagyobb uradalomba — Dunántulra — kezelő erdőtiszt kerestetik. Járandóságok: készpénzfizetés 2400 K; tehénaváltás 400 K; buza 720 liter; rozs 1200 liter; árpa 720 liter; körülbelül 1·0 kat. hold kert, lakás, fűtés, világítás és fogat hivatalos használatra.



Pályázhatnak, kik az önálló erdőgazdaság vezetésében, az értékesítés, erdőrendezés és felmérésben kellő gyakorlatukat és képzettségüket okmánymásolataikkal — melyek vissza nem küldetnek — igazolni tudják s melyeknek eredetijét kinevezés esetén bemutatni tartoznak.

Hivatalos nyelv a német, de ezenkívül a magyar nyelv teljes bírása is megkívántatik. Az állás lehetőleg még f. év őszén elfoglalandó.

Pályázatokat az Erdészeti Lapok szerkesztősége továbbit s fogad el f. évi július hó 20-ig. (12)

**Feladési hirdetmény.** 271/1910. sz. — A csikszentdomokosi közbirtokosság eladja nyílt árverésen a földmívelési miniszter ur 95430/1908. számú rendeletével megadott engedély alapján a Csikmadaras II-ik rész Kecskébükk és Kisácza nevű erdőrészekben mintegy 553·98 kat. holdon törzsenkénti felvétel alapján kéregrnélküli és a termelési és szállítási apadások levonásával 129.715 köbméterre becsült luczfenyőhaszonfa tömeget.

Megjegyeztetik, hogy az 553·98 holdból a Kisácza erdőszegre esik 84·03 kat. hold, a Kecskébükk erdőszegre pedig 469·95 kat. hold és a 129.715 köbméter haszonfából a Kisácza erdőszegre esik 16.051 köbméter, a Kecskébükk erdőszegre pedig 113.664 köbméter.

Az összes kikiáltási ár 774.100 korona, azaz hétszázhetvennégyezerszáz korona, ebből esik a Kisácza erdőszegre 86.700 korona, a kecskébükki erdőszegre 687.400 korona.

Az értékesítés céljából *1910. évi július 4-én délelőtt 10 órakor* Csikszentdomokos község házánál nyilvános szó- és zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Árverezni lehet mind a két erdőszegletre együttesen és külön-külön is.

A fatömeg becsáron alul nem fog eladatni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az írásbeli ajánlatok ellátandók szabályszerű bélyeggel és a kikiáltási ár 10<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-át tevő összegnek a csikszeredai kir. adóhivatal pénztárába történt letétbe helyezéséről szóló nyugttával.

Szóbelileg árverezni kívánók kötelesek a kikiáltási ár 10<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-át kitevő bánatpénzt a csikszeredai m. kir. adóhivatalnál letétbe helyezni és a letéti nyugttát az árverezési bizottságnak bemutatni.

Megjegyezzük, hogy a vételár kifizetésénél az eredetileg megállapított feltételek nagymértékben enyhítve lesznek.

Az árverési és szerződési feltételek megtekinthetők Csikszentdomokos községhezánál és a járási erdőgondnokságnál Csikszerezében.

Csikszentdomokos, 1910. évi június hó 14-én.

(13)

*A csikszentdomokosi közbirtokosság.*

**Több végzett erdőmérnök-hallgató** augusztus-szeptember óra, esetleg véglegesen, alkalmazást keres magánuradalmaknál.  
Czim: Szép Géza Selmezbánya. (14)

**Pályázati hirdetés.** 1904/1910. sz. — Az alólirott m. kir. főerdőhivatal Liptóújvár székhelylyel egy I. oszt. altiszti (famesteri) állásra pályázatot hirdet.

Ezen állással egybekötött javadalmazás: 800 korona fizetés, 200 korona személyi pótlék, természetbeni lakás, avagy a megfelelő lakbér, 100 korona egyenruhaátalány, 36 *ürm*<sup>3</sup> keménytűzifa, 4 kat. hold földilletmény, avagy az utóbbinak megváltása.

Ezen állás betöltéséhez a kőművesi és ácsPELLÉRI vizsga letételén kívül szükséges a vízi és polgári építkezésekben, illetve az ezekre vonatkozó tervek és költségvetések készítésében való jártasság, valamint az építkezéseknek a megállapított tervek és költségvetések szerinti vezetésére való gyakorlati képesség okmányokkal való igazolása.

Az állami szolgálatba ujonnan belépni kívánók ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei tiszti orvos, avagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal; életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetőségüket községi bizonyítvánnyal; a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való birását beigazolni tartoznak.

Felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, miszerint a fentiek értelmében fölszerelt, sajátkezüleg irt folyamodványaikat alólirott m. kir. főerdőhivatalhoz 1910 július hó 28-ig, még pedig az államszolgálatban állók felettes hatóságuk, magánosok pedig az illetékes közigazgatási hatóság útján nyujtsák be.

Liptóújvár, 1910. évi június hó.

(15)

*M. kir. főerdőhivatal.*

**Fenyőfaeladási hirdetemény.** 1700/1910 sz. — A kalotaszentkirályi volt urbéresek és kisbirtokosok erdejében 73341/1909. sz. miniszteri rendelettel engedélyezett 109·9 kat. hold rendkívüli fahasználati területen található és 6200  $m^3$  jegenyefenyőörök és épületfára becsült fakészlet *1910. évi augusztus hó 1-én délelőtt 10 órakor* hivatalos helyiségemben nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Becsérték, illetve kikiáltási ár 40.000 (negyvenezer) korona. Bánatpénz 4000 korona

Eladás becsértéken alól nem történik. Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Árverési feltételek alólirott nál és a bánffyhungyadi m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A járási főszolgabirótól.

Bánffyhungyad, 1910. évi június hó 17-én.

(16)

*Dr Persina*

tb. főszolgabiró.

**Faeladási hirdetemény.** 2911/1910. — Gömör-Kishont várm. közigazgatási erd. bizottságának 1852/1910. sz. határozata alapján közhírré teszem, hogy a Pelsőcz nagyközség (Gömör m.) tulajdonát képező erdő u. n. „Nagyhegy“ üzemosztályában az 1909—1918. évekre kijelölt s mintegy 217·3 kataszteri hold kiterjedésű vágásterületein található tölgy- és, valamint tölgy, gyertyán stb. vegyes tűzifaanyag *1910. évi július hó 8-án délelőtti 10 órakor Pelsőczön* a község házában nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladatik.

A fakészlet mennyisége a becslés szerint:

10.400 drb tölgyfa mintegy 2500  $tm^3$ .

Tűzifa mintegy 30.000  $ürm^3$ .

Kikiáltási ár tölgyfa- és tölgygyertyánfa tömörköbméterenként tövön tíz (10) korona.

Tűzifa-ürméterenként tövön egy (1) korona 20 fillér.

Az árverés a hirdetett faanyagra tömörköbméterenként, illetőleg ürméterenként teendő ajánlatokkal történik.

Szerződési időtartam 1913. évi augusztus hó 31.

Az árverés eredményének érvényességéhez felsőbb jóváhagyás szükséges.

A faanyag a legtöbbet ígérőnek adatik el; a kikiáltási áron alul azonban nem fog eladatni.

Írásbeli zárt ajánlatok a hirdetményben kitűzött idő előtt elfogadtatnak, ha az árverési feltételekben foglalt pontoknak megfelelnek.

Utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Bánatpénz 6000 (hatezer) korona készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban.

Az árverési és szerződési feltételek a rozsnyói főszolgabírói hivatalnál Rozsnyón a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az eladandó faanyag Pelsőcz község előljárósága által jelentkezőknek bármikor megmutattatik.

Rozsnyó, 1910. évi június hó 10-én.

(17)

*Mann*

tb. főszolgabíró.

**Feladási hirdetmény.** 529/1910. szám. — Guráró község (Szeben vármegye) eladja a tulajdonát képező Foltea nevű erdőrészben a nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszter urnak 1908. évi 26358/I/A/2. és 66800/I/A/2. számú rendeleteivel engedélyezett 285·89 kat. hold területen található, mintegy 23.425·2  $m^3$  luczfenyő és 3777·5  $m^3$  jegenyefenyő kéregnélküli műfára, valamint 23.338·2  $m^3$  bükk- és 365  $m^3$  nyír- és nyártüzfára becsült fatömeget folyó évi augusztus hó 10-én d. u. 3 órakor Guráró község házánál, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen.

Kikiáltási ár 155.497 K 60 f.

Bánatpénz 15.550 K.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiirt bánatpénz csatolandó.

Az általános árverési és szerződési feltételek Guráró község előljáróságánál és a szelistyei m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy az eladásra kerülő erdő, az usztatásra alkalmas és arra berendezett Kis- és Nagyczibin patakok mellett fekszik, melyeken az erdőbirtokos község usztatási joggal bír.

Guráró, 1910. évi június hó 12-én.

(19. III. 1.)

*A községi előljáróság.*

**Árverési hirdetés.** 5510/1909. sz. — Lajosfalva község „Butka“ nevű erdejében a rendszeres gazdasági terv szerint 1910. évben kihasználandó 10·4 kat. hold vágásterületen törzsenkénti kiszámlálással megbecsült 4973 drb. luczfenyőfa, amely a becslés szerint — a kéreg, csucsfa és a termelési apadék leütésével — 1443  $m^3$  haszonfatömeget tartalmaz, 1910. évi augusztus hó 2-án délelőtt 11 órakor a besztercei m. kir. erdőigazgatóság irodájában zárt írásbeli ajánlatok útján tartandó nyilvános árverésen el fog adatni.

A faanyagok becstérteke ötezerhétyszáznegyvennyolcz (5748) koronában van megállapítva; az ajánlattétel azonban a becstértéktől nem tétetik függővé, de a besztercei erdőigazgatóság fentartja a jogot, hogy az ajánlatok közül a tulajdonos község és ennek vagyonefelügyeleti hatóságával egyetértően szabadon választhatja elfogadásra azt, amelyet saját véleménye szerint legmegfelelőbbnek talál, vagy hogy az összes ajánlatokat is visszautasíthatja.

Az ivenként egy korona bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatokban, amelyek a megajánlott vételárnak 10<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-kát kitevő összeggel, mint bánatpénzzel látandók el, számjegyekkel és szóval is tisztán, olvashatóan ki kell írni a megajánlott vételárat s ajánlattevő határozottan kijelenteni tartozik azt is, hogy az árverési és részletes szerződési feltételeket ismeri, azokat elfogadja és azoknak magát aláveti.

A kellően fel nem szerelt, elkésve beérkező, vagy pedig a megállapított feltételektől eltérő kikötéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árverési és részletes szerződi feltételek az alólirt m. kir. erdőigazgatóságnál és a szamosvölgyi felső m. kir. erdőgondnokságnál Óradnán a hivatalos órák alatt megtekinthetők, ahol ezen faeladási ügyben részletesebb felvilágosítás is nyerhető.

Beszterce, 1910. évi június hó 22-én.

(20)

*M. kir. erdőigazgatóság.*

**Tölgyfaeladás.** 1889/1910. kig. sz. — A szeklenczei községi közös iskola-alap erdejében található 97 drb. 95·0 38  $m^3$  haszonfa tartalomra becstült tölgyfatörzs Szeklenczén (posta és vasuti állomás) a község házában, 1910. évi szeptember hó 1-én délelőtt 11 órakor tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kikiáltási ár, mint hivatalosan megállapított becsérték, 3045 (háromezernegyvenöt) korona, bánatpénz 300 (háromszáz) korona; utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes feltételek és egyéb felvilágosítások megtudhatók a huszti járási főszolgabírónál, a szeklenczei községi előljáróságnál és a huszti m. kir. járási erdőgondnokságnál.

Huszt, 1910. évi június hó 20-án.

(21)

*Molicsay*  
főszolgabíró.

**Faeladási hirdetmény.** 1327/910. sz. — A volt 13. számú román bánági határőrezredből alakult vagyonszövetség részéről közhírré tétetik, hogy a teregovai erdőgondnokság rendszeres gazdasági üzemterve alapján 1919. év végéig kihasználásra előirt Fényes község határában fekvő „A” gazdasági osztály XI. vágássorrendjébe foglalt III. tag 41., 42., 43. és IV. tag 44., 45., 46. és 47-ik, összesen 1144·28 kat. holdat kitevő erdőrészelein előforduló mintegy 240.000 köbméterre becsült összes fatömeg 1919. év végéig leendő kihasználás végett, tövön, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött versenytárgyalás útján fog eladatni.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy 20.000 (huszezer) korona bánatpénzzel felszerelt ajánlataikat alólírott erdőhivatalnál legkésőbb *1910. évi augusztus hó 10-én délelőtti 10 óráig* annál is inkább nyujtsák be, mert elkésve érkezett és távirati uton, valamint bánatpénz nélkül benyujtott, vagy végre a részletes faeladási feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatokban, melyekre nyomtatott űrlapok a vagyonszövetségnél, Karánsebesen kaphatók, az eladásra kiirt fatömeg összes tőára betűkkel és számokkal kétséget kizáró módon kiirandó és ajánlattevő kijelenteni köteles, hogy a részletes faeladási feltételeket, melyek a vagyonszövetségnél, Karánsebesen megtekinthetők, ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti.

Karánsebes, 1910. évi június hó 25-én.

(22) *A volt 13. számú román bánági határőrezredből alakult vagyonszövetség erdőhivatala.*

**Faeladási hirdetés.** 2176/1910. k. sz. — Közhírré teszszük, hogy Bogács község (Kisküküllő vármegye) utolsó posta: Balázstelke, vasuti rakodóállomás: Abosgálfalva (kisküküllővölgyi h. é. vasut), vagy Medgyes (MÁV.) tulajdonát képező s a község határán fekvő erdőben az 1908. és 1909. évi vágásterületeken összesen mintegy 4000 kat. holdon talált 524 darab, átlagosan 58 cm mellmagassági átmérővel bíró tölgyfa, melyből mufa 1271 m<sup>3</sup>, tűzifa 657 m<sup>3</sup>, Bogács község irodájában 1910. évi július hó 18-án d. e. 10 órakor tartandó írásbeli zárt ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Szabályszerűen kiállított zárt írásbeli ajánlatok az árverés napjának d. e. . . . órájáig fogadtatnak el s a szóbeli árverés befejezte után fognak felbontatni.

Az ívenként 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatokban az ajánlott összegnek számmal és betűvel kell bejegyezve lennie s a zárt ajánlat azzal a záradékkal látandó el, hogy a versenyző az árverési és szerződési feltételeket ismeri s magára nézve kötelezőknek elfogadja s magát azoknak feltétlenül aláveti.

Végül minden zárt ajánlatnak tartalmaznia kell a meghatározott bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban. Kikiáltási ár 24.536 korona.

A szóbeli árverésen versenyzők a kikiáltási ár 10<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-át tartoznak bánatpénzben, vagy óvadékképes állampapirokban az árverező bizottság elnökének kezébe letenni.

Az árverési és szerződési feltételek Bogács község irodájában, ugyanezen feltételek, valamint a becslési munkálatok is a dicsőszentmártoni m. ki. járási erdőgondnokság irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A képviselőtestületnek f. évi június 19-én tartott üléséből. Bogács, 1909. évi szeptember hó 7-én.

(23)

*A községi előljáróság.*

**Fenyőrönköfoglalás.** 2331/1910. sz. — A szászsebesi m. kir. erdőhivatal a kerületéhez tartozó alkenyéri kincstári faraktárban lévő 1908. évi kudsiri termelésű és oda f. év tavaszán leusztatott vegyes minőségű II. rendű (ép, selejtes és törött) fenyőrönköknek mintegy 500—500 darab rönköt tartalmazó részletekben

való eladása iránt a nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi miniszter ur utólagos jóváhagyásának fentartásával *folyó évi július hó 20-án d. e. 8 órakor a helyszínén* írásbeli ajánlatokkal kapcsolatos szóbeli árverést tart.

*Kikiáltási ár:*

Minden részletre nézve a rönkök hossza és vastagsági mérete szerint különböző és eladó által csak utólagosan a felvétel befejeztével lesz határozott összegben megállapítható az alábbi egységárak alapulvételével:

1. A 3-8 *m* vagy annál hosszabb és 25 *cm* vagy annál vastagabb rönkökre vonatkozólag tömörköbméterenként 9 K 31 f.

2. Ugyanolyan hosszú, de 25 *cm* vastagságon aluli rönköknél tömörköbméterenként 6 K 58 f.

3. A 3-8 *m* hosszúságon aluli rönköknél, tekintet nélkül a vastagságra, tömörköbméterenként 4 K 90 f.

Bánatpénz részletenként 100 K.

A részletes árverési és eladási feltételek a szászsebesi m. kir. erdőhivatal és illetve a kudsiri m. kir. erdőgondnokság iró-dájában a hivatalos órák idején megtekinthetők.

Szászsebes, 1910. évi június hóban.

(24)

*M. kir. erdőhivatal.*





**Az „Erdészeti Lapok“ 1910. évi XIII. füzetének  
tartalma :**

	Oldal
<i>Kiss Ferenc</i> : Észleletek a homoki erdőkben és gyümölcsösökben ... ..	515
A selmeczbányai főiskolai hallgatók sztrájkja ... ..	522
<i>Simonffy Gyula</i> : A halászat jelentősége hazánk és a külföld erdőgazda- ságaiban ... ..	527
EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK. Felterjesztés a városi erdőtiszték fizeté- sének és szolgálati viszonyainak rendezése ügyében... ..	540
FAKERESKEDELEM. A magyar tölgyfakivitel hanyatlása ( <i>Fr. L.</i> ) ... ..	546
A talpfaipar bajainak orvoslása ( <i>Fr. L.</i> ) ... ..	548
A papirgyárak faszüksége ( <i>Gabnay F.</i> ) ... ..	549
A fával foglalkozók orsz. szövetsége Galicziában és Bukovinában ( <i>Gabnay F.</i> ) ... ..	550
Erdőeladás ... ..	551
Új fatermelő részvénytársaságok ... ..	551
IRODALOM. Könyvismertetések ... ..	551
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK: Pályázat erdőítési jutalmakra ... ..	552
Felhívás az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyző alpból kiosztható segélyek ügyében ... ..	554
KÜLÖNFÉLÉK: A magyar hordófatermelés. — A porosz állami erdők jövendelme. — Halálozások ... ..	557
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből ... ..	558
HIRDETÉSEK ... ..	I—XII

